BUDAPEST, 1943. DECEMBER 22. — III. ÉVFOLYAM 52. SZÁM

MAGYAR FUTÁR

RAJNISS FERENC LAPJA

ÁRA: 40 FILLÉR

A GYERMEK IMÁDÁSA
FRA FILIPPO LIPPI (1406–1469) FESTMÉNYE

„Jó estét kivánok minden apróságnak,
Legkiválóbbképpen a házigazdának.
Isten dicsőségére betlehemet készítettünk:
Szabad-é idejönnünk? . . .
. . . Gyertek be, erdei lakosok!“
(Szárazbereki betlehemesek, Szatmár m.)

„Szabad-e bejönni a kikindai betlehemeseknek?“

„Karácsony napjára szépen virradjatok,
Első órájában békébe jussatok . . .“
(Erdélyi köszöntő)

NAGYKARÁCSONY

↑*„Hogy felébredtem álmomból,*
Láttam csillagot Jákobból . . .“
(Alsójózsai kántálók, Szatmár megye)

↑*„Mondd meg nekem, írástudó,*
Hol született a Megváltó?“
(Tormai csillagjáték)

„Csillagok az égen szépen ragyogjatok:
Háromkirályoknak útat
mutassatok!“ ↓
(Mogyoródi leányháromkirályok)

„Elindult Mária
Karácsony szombatján,
Elment, elment szállást kérni
A gazdag kovácshoz.“ ↓
(Medgyesi „Bőkovács“-játék)

Hát ti itt mit csináltok, a nyájra nem vigyáztok, csak a kulacs nyakát szopogatjátok?
(Soókszelőcei betlehemesek, Nyitra megye)

„Hej karácsony, Karácsony,
Van-e kalács a rácson?
Ha nincs kalács a rácson:
Mit ér az a Karácsony!"
(Almásmálomi kántáló)

„Kiskarácsony, Nagykarácsony,
Kisült-é már a kalácsom?
Ha kisült már: ide vele!
Hadd egyem meg melegibe!"
(Almásmálomi kántáló, Szolnok-Doboka megye)

EJSZAKAJAN

A magyar fővárosban ősi, szép magyar szokás elevenedik fel minden esztendőben karácsonyéjjel. Apró iskolásgyermekek az ország minden tájáról, az Alföldről, Dunántúlról és most már a Felvidékről, Erdélyből és a Délvidékről is összegyűjtött népi karácsonyi köszöntőkkel, mondókákkal, betlehemezéssel emlékeztetik a felnőtteket arra, hogy megint fordult egyet az esztendő és meghitt, fenyőillatú hangulatával újra közeledik a megbékélés, a szeretet örök ünnepe . . .

Isten angyali jövének melléjök,
Nagy félelemmel telék meg ő szívök . . ."
(Lövétei betlehemesek, Udvarhely megye)

„Kelj fel, öreg, kelj fel, ne aludjál,
Ha már velünk Betlehembe
elindultál!"
(Nagyváradi betlehemesek)

„Rázd meg öreg a bundád,
Hadd peregjen a bolhád! . . ."
(Soók-szelőcei betlehemesek)

„Ne félj, öreg, ne félj, a
Kisjézus nem bánt!"
(Vereckei betlehemesek)

FOLYTATÁS A TÚLOLDALON

„Betlehem kis falucskában
Karácsonykor éjféltájban
Fiúisten ember lett,
Mint kis gyermek
született."
(Almásmálomi kántálók,
Szolnok-Doboka megye)

„Ájtatosan letérdelnek
Jézuskának jászla mellett,
Hogy őt szépen imádják,
Égnek-földnek királyát."
(Marosvásárhelyi betlehemesek)

„Nagykarácsony éccakáján,
Jézus születésenapján
Ma örvendjünk, ma vigadjunk,
Ma született kis Jézusunk!"

(Kozák Lajos felvételei)

HÉTRŐL HÉTRE

A béke

szent ünnepének varázsa ráhull puhán és fehéren a keresztény emberek lelkére, mint a friss hó a hegyek viharvert ormaira. Jól esik meghúzódni az örök hit, a gyermekkori emlékek és a kiolthatatlan békevágyak tisztaságot szikrázó lélek takarója alatt s elfelejteni legalább álmokba szőtt csöndes órákra a békétlenséget s a csataterek mennydörgő zaját az égen, a földön és az óceánok végtelen vizein. Jó emlékezni behúnyt szemekkel régi énekek és zsolozsmák dallamára, ahogy átszűrődnek sejtelmesen, ködbeveszett ifjúságunk partjairól a jelenbe, s jó meglátni az eltünt évtizedek szürke homályán át a karácsonyi gyertyák fellobbanó fényét... A mesebeli kincsesházban lépkedünk bámuló szemekkel, ha elfelejtjük a környező világot s a magányosság és az időtlenség égig érő falai közé, az emlékeinket idézzük szótlanul. Mennyi kincs hever szerteszét a multunkban s milyen kevés az időnk a rohanás, a kegyetlen küzdelem éveiben, megsimogatni legalább gondolatban, legjobb-magunk feledésbe sülyedt emlékeit... Ropogott a hó a kis csizmák alatt, kékes fénybe fürösztötte az erdőt a hold s láttuk a leheletünket fagyos páracsíkokban, ahogy ballagtunk az éjféli misére... Sárgán világítottak a templomablakok s elébünk áradt az orgonabúgás... Milyen jó ismerős volt a tömjénfüst, a rengetegnek látott magyar ember, az oltárkép, a pap, a ministráns és a sánta harangozó, ahogy végigcsilingelt a persellyel a barna padok között... Imádkoztunk s a belső fényességünket ártatlan önzéssel sugározta szerteszét a belső zsebünkben rejtegetett szerény karácsonyi ajándék megtapogatása... Csordultig hálával, hittel s derűs békével volt tele a lélek, a templom, a falu, az erdő s a mindenség... Azóta is csak tépte, szaggatta az élet gyermekörömös jóságunkat... Dideregve állunk előtted, Uram, harcokban s lélekben sebzett fiaid. Hallgatjuk az orkán üvöltését s Benned bízunk, hogy eligazítsd az árva magyarság sorsát!...

A harc

az emberiség életének nyers földi valósága. Krisztus a szeretet, a béke és az irgalom eszméjét isteni küldetésben ajándékozta a világnak, de halhatatlan és örökérvényű tanítása körül, a válságba sodródott római birodalom határtalan szenvedélyessége tombolt. Évezredekre szólott a komor tanítás: „Hallani fogtok pedig harcokat és harci híreket és lázadásokat; vigyázzatok, hogy meg ne rémüljetek; mert elrendelt ami lesz s még nincsen vége. Mert nép, nép ellen támad és ország, ország ellen; és lészen dögvész, éhség és földindulás helyenként; és rettentő égi tünemények és nagy jelek lesznek. Mindez pedig csak kezdete a gyötrelmeknek. Vigyázzatok magatokra!..." Az emberiség pedig nem tudott vigyázni magára... A népvándorlás korától napjainkig, rettentő pazarlással, vérnek, vagyonnak, becsületnek felmérhetetlen elvesztegetésével fizetett minden ország és nép, a lassú haladásért. Háború nélkül nem igen telt el esztendő a keresztény népek között sem. Földi gyarlóságunk titáni harcot vívott égi rendeltetésünk ellen s az eszmék és gondolatok újjászületése is csak csigacsúszással vonszolta előre a lelki kultúra milliós tömegekkel megterhelt szekerét. Még azt sem hihetjük, hogy mindig az élenjárók, az okosak és a hatalom birtokosai lettek volna a keresztény szellem igazi terjesztői. Örökös megütközésekben s újjáformálódásokban teljesedett ki minden földi eredmény s az emberiség legjobbjai is, csupán a főirányt sejtették meg a történelmi viharok zúgásából... Krisztus szólott imigyen Nikodémushoz: „Ne csodáld, hogy azt mondottam neked: Szükséges újonnan születnetek. A szél, ahol akarja, ott fú; és zúgását hallod, de nem tudod, honnét jő, vagy hová megyen. Igy van mindaz, aki a Lélektől születik..." Könnyűnek talált és selejtes mindenttudók állítják, — rendesen a közelmúltról utólag, — hogy az emberiség története az esztelenségek szakadatlan láncolata. Az igazság pedig az, hogy minden korban végtelenül nehéz a nagy eszmék gyakorlati alkalmazása, mert mindig csak az előző évszázadok babonáitól szabadulunk meg, de nem a saját — előítéleteinktől!... Vágyunk az újjászületésre, halljuk a szelek zúgását, érezzük az új időket, de nem repülhetjük át az évszázadokat a béke és a megnyugvás távoli paradicsoma felé s nem hagyhatjuk magunk mögött a keserves harcokat, amelyeknek megvívása mireánk vár, sorsnak, végzetnek, vagy diadalnak!...

A világháború

az erők végső megfeszítésének félelmetes jeleivel éri meg az ötödik karácsonyt s az óriás hadseregek viaskodásában nincs komoly jele az ellanyhulásnak. Amikor az első világháború ennyi idős volt, Bécsben és Budapesten a forradalom dühöngött, Kielben fellázadt a német flotta, Bulgária és Törökország lerakta a fegyvert, Bajorország köztársasággá alakult át, Ludendorff lemondott, Berlint elborították a vörös lobogók, a belga partokon előretörtek a szövetségesek, megalakult Lengyelország, Csehszlovákia és Jugoszlávia, Wilson fegyverszüneti feltételeket diktált s az elzsibbadt, kivérzett Európa engedelmeskedett... Még az idegháború rémültjei sem állíthatják, hogy ma a szétomlásnak hasonló tünetei jelentkeznének a katonai, politikai és diplomáciai frontokon, pedig ez a háború sokkal nagyobb megpróbáltatásokat zúdított az emberiségre, mint az első világotátfogó fegyveres mérkőzés. Igaz, hogy a mai háború következményeiben sokkal pusztítóbb s halálosabb veszedelmeket sejt a józan ész, mint 1919 elején s a nemzetek ellenálló erejét felfokozza példátlan feszültségekig a jogos balsejtelem... Bárhogyan forgatják a politikai ügynökök a jóslásokat és ígéreteket, az alapvető különbség 1919 és a reánk köszöntő 1944 között, az állig felfegyverzett bolsevizmus kérdése marad! Kiderült, hogy az emberek tökéletes elnyomatásából s a keresztény kultura minden követelményének irgalmatlan megtagadásával, — legalábbis Oroszország földjén, — gigantikus méretű, lelketlen technikai és katonai hatalmat lehet építeni, a pánszláv-bolsevista hódító célok és világhatalmi törekvések szolgálatára. Ez az új destrüktiv hatalom 1919-ben még csak kicsirázott az oroszországi forradalmak véréből s az igazságtalan, rosssz békéket polgári berendezésű országok diktálták... Ma tökéletesen más a helyzet, s az elmúlott hónapokban lefolyt konferenciák és tanácskozások, minden kétséget szétoszlató módon azt bizonyítják, hogy Európa keleti és déli térségében, a szovjet hatalmi visszavonulásra tudta kényszeríteni angolszász szövetségeseit. Európa hovatovább a moszkovita bolsevizmussal áll szemben s önvédelmi harcának hősiségét a vörös ellenség nyilvánvaló szándékainak visszaverése parancsolja... Anglia és Amerika csak Moszkvát segítheti céljainak elérésében, a légi bombázásokkal s a partraszállás megkísérlésével is, de Európától, igen messze fekvő érdekeinek életbevágó védelmi szükségletei miatt, nem űzhet többé olyan aktív európai politikát, amely a bolsevizmus erőszakos terjesztését megakadályozhatná!...

Az igazság

arculata sokféle, különösen, ha a szenvedélyes állásfoglalások különböző szemszögéből nézegetik a történelmi pereskedők. Trianon után a magyarság az igazság békés győzelmének reményében, fegyelmezett fájdalommal hirdette meg a világnak reviziós igényeit s abban bízott csodálatos türelemmel, hogy a hatalmasok megértik, méltányolják érett viselkedését s a békeparancsokba foglalt lehetőségek felhasználásával, törvényes nemzetközi úton megvizsgálják egyszer s jóváteszik az elkövetett orditó igazságtalanságokat. Ha Mosszul kérdése megérdemelte a felülvizsgálatot, akkor talán az ezeréves Magyarországot is meg lehetett volna tisztelni, komolyan indokolt beadványainak megtárgyalásával... Hiszen voltak nagy barátaink is, akik őszinte jóakarattal szorgalmazták ügyünk elintézését, mert a helyszínen győződtek meg véreink brutális elnyomásáról és szenvedéséről s hittek a magyarság bebizonyított középeurópai elhivatottságában... Semmit sem használt a magunk fegyelme s barátaink támogatása. Húsz esztendőn át megmaradt változatlanul az a határvonal, amelyet a gyűlölet és az ellenőrizetlen kapzsiság húzott körénk s mi tagadás benne, tudtuk, éreztük, hogy a sok dicsérő nyilatkozat ellenére, bizony fenntartják ezeket a határokat újabb évtizedeken át, hogy kivesszen rajtuk túl az elnyomott magyar!... Mostanában is sok politikai értekezlet hangoztatja az angolszász országok sajtójában, hogy a páriskörnyéki békék igazságtalansága borította fel az európai rendet s ez a tisztességes beszéd. De mi az orvossága a nagyok tragikus tévedésének? Miért nem cselekedtek idejében, hogy a nagy felfordulást bölcsességükkel megakadályozzák?... S miért hirdetnek bosszút, megtorlást, büntetést és kiszolgáltatottságot olyan eseményekért, amelyekről maguk hirdetik, hogy korábbi, békés bekövetkezésük megóvhatta volna a békét?... Sok itt a rejtély s feneketlen az elfogultság. És most is revizió kell! A lélek revíziója... Megérteni, s elfogadni azt az igazságot, hogy a legkisebb népnek is éppen olyan drága a szabadsága és a függetlensége, mint a legnagyobbnak! Akármennyi bajunk van, magunk akarjuk elintézni egymás között, mert csak így tartózhatunk nemzeti méltósággal a szabad nemzetek társaságába s csak így vívhatjuk meg a munka nemes harcát az egyetemes emberi boldogulásért. Ez az egyszerű tétel az igazságos béke szétrombolhatatlan alapja!...

FÜRÉSSZEL, ASZTALOSSZERSZÁMOKKAL FELSZERELVE sietnek kora reggel műhelyükbe a lábbadozó honvédek. A tétlenség hosszú hónapjai után kétszeresen jólesik a munka, — rokkant hőseink lelkesedve tanulják ki új mesterségüket...

JAVÁBAN FOLYIK MÁR A MUNKA a termekben, sietni kell, egykettőre itt a karácsony. A vásáron az első napokban elkapkodta a közönség a kiállított tárgyakat!

EGÉSZ NAP EGY NAGY ÜZLETBEN DOLGOZOTT ez a szakaszvezető a háború előtt. Lábsérülése miatt ott kellett hagynia munkahelyét, — most gyermek játékokat készít nagy ügyességgel és szakértelemmel

Rokkant honvédeink

A Magyar Futár eredeti képsorozata

Kiállítást és karácsonyi vásárt rendeztek a margitszigeti honvédkórház rokkant hősei.

A szenvedés és a reménytelenség nehéz hónapjai után sebesültjeink a munkaasztal mellett találták meg újra életkedvüket. A kórház vezetőségének irányításával rövid idő alatt valóságos műhelyek alakultak meg, — a kerámiai osztályon Mokcsayné Szilágyi Mária iparművésznő, a „pepecselő-terem-

SOKAN MÉG ÁGYBANFEKVE ELKEZDIK A MUNKÁT. Jól esik, ha a szomszédból ellátogat egy-egy régi bajtárs, — beszélgetés közben hamarabb elkészülnek a fatálak!

↑ ELMÉLYÜLT FIGYELEMMEL ÉS ODAADÁSSAL festi be a játékparipát az egyik honvéd. A karácsonyi vásár legkedveltebb darabjai a gyermekjátékok

A JOBBKEZÉT UGYAN NEM HASZNÁLHATJA, de az agyag-állatok azért boszorkányos gyorsasággal készülnek el! Még néhány utolsó simítás és az égetőkemencébe kerülnek →

HÓNAPOK ÓTA EGYÜTT DOLGOZIK ez a két fiatal honvéd. Sokszáz finomdíszítésű váza, hamutartó került ki kezeik alól. Csodálatosan gyorsan és nagy ügyességgel sajátították el a porcellánfestés alapelemeit →

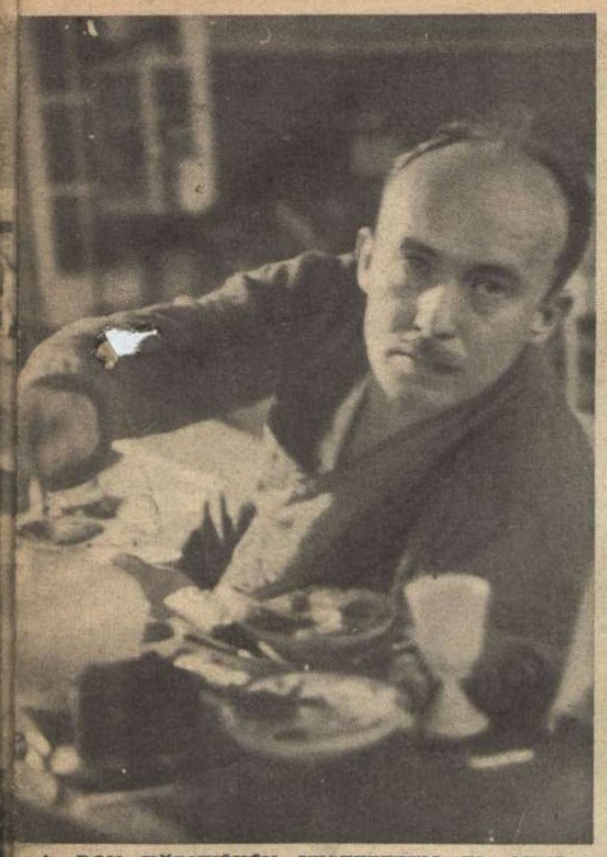

„A DON KÖRNYÉKÉN VESZTETTEM EL MIND A KÉT LÁBAMAT, azt hittem sohasem lesz ember belőlem, — most már tudom, hogy rendesen meg fogok élni abból, amit keresek . . .“ — mondja ez a sokat szenvedett, értelmes, derék magyar ember. Magyaros díszítésű fa-dísztárgyakat készít

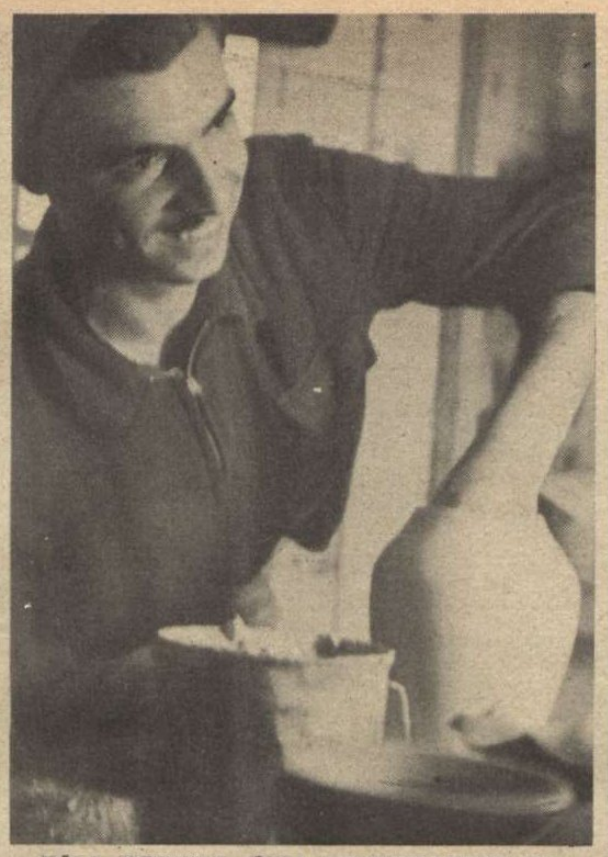

„HÁLA ISTENNEK, ÚJRA DOLGOZHATOM!“ Megelégedettség, jókedv és az új munka szeretete ragyog ennek a sebesült honvédnek tekintetében is . . .

A MARGITSZIGETI KÓRHÁZ NAGY MUNKATERMÉBEN hatalmas asztalok mellett folyik a közös munka. Mokcsayné Szilágyi Mária iparművésznő oktatja és látja el jótanácsokkal a kerámiai munkákkal foglalkozó sebesült hősöket. Figyelemmel és szeretettel hallgatnak szavára honvédeink . . .

karácsonyi munkája

ben“ Feszty Masa festőművésznő, az egyéb munkálatokban pedig Dömösi és Homokay József iparművész-tanárok önkéntes segítségével sajátították el honvédeink új mesterségüket.

A magyar közönség lelkes szeretettel támogatja a honvédhősök karácsonyi kiállítását, — az iparművészeti remekek, a nagyszerű dísztárgyak a magyar fajta sokoldalúságát. alkalmazkodóképességét és erejét hirdetik.

A KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁS LEGSZEBB TÁRGYAI

↑ A HÁBORÚ ÉS A BÉKE JELKÉPE, a mankó és a gyalúpad békésen megférnek egymás mellett. Az elmult harcok küzdelmeit, a szenvedés nehéz heteit lassan elfeledteti a visszatérő életkedv, a munka, az alkotás győzelmes ereje

A KIÁLLÍTÁS LÁTOGATÓI érdeklődve csodálják a mestermunkákat. A kiállított tárgyak mindegyikét rokkant magyar katonáink készítették!

A FÖMÉLTÓSÁGÚ ASSZONY is megtekintette a margitszigeti hadikórház ápoltjainak nagysikerű kiállítását →

ÍLYEN a SZÜRŐ-RAZZIA!

HATÓSÁGI KÜZDELEM A FEKETEPIAC ELLEN A RUMBACH-UTCA ÉS KAPCSOLT RÉSZEI TÁJÁN

KELL IDE MAGYARÁZAT? .. A fekete börzéről előállított 125 férfi és 29 nő egyik csoportja. Még Napoleon-aranyakat is találtak náluk . . .

A Karácsony előtti szokásos közellátási razziát a múlt héten tartotta meg a budapesti rendőrség, a nagy ünnepek előtt szokásos módon eltűnő árucikkek felkutatására és a törvénytelenül üzletező zugárusok összeszedésére. A detektívek gyűrűjébe feltűnően sok olyan spekuláns került, akik a fővárosba „szerencsét" próbálni. Az ország érdeke, hogy ezek a munkakerülő árdrágítók ne folytathassák bűnös üzelmeiket.

↑ A RUHÁZATRÓL ÍTÉLVE mindenféle társadalmi rétegből kerülnek a zugárusok a rendőrség hálójába, csak éppen törvénytszegő foglalkozásuk azonos . . .

ELŐ AZ IRATOKKAL! .. A razzia során 24 olyan embert is találtak a zugárusok között, akiknek lakása sincs. A toloncházba kerülnek.

AZ ALAPOS VIZSGÁLAT drága árut varázsol elő a szakállas idegen valamelyik zsebéből . . . ←

INDUL A MENET a Rombach-utcai zugárusokkal a rendőrség felé . . . ↓

„MUTASSA CSAK, MI VAN A LÁDÁJÁBAN . . ." A gseft örök vándora megmutatja kincseit kényszerűségből a detektíveknek. Fajtestvérei izgatottan figyelik a vizsgálat eredményét . . .

Spalatoi kommunisták

Spalato, a dalmát tengerpart legtontosabb kikötővárosa, az olaszországi események legválságosabb napjaiban, váratlanul, a kommunista Tito csapatainak kezébe került. Hosszú szervezkedés, gondosan eltitkolt földalatti munka előzte meg a város megrohanását s a vakmerő terv nem is sikerülhetett volna, a spalatoi kommunista összeesküvők belső segítsége nélkül. Kegyetlen, véres, de rövid volt a kommunista uralom Spalatoban, mert az adriai partok mentén villámgyorsan előretörő német gyorscsapatok rohammal elfoglalták a várost s a környékét is megtakarították Tito bandáitól. A lefolytatott bírói vizsgálat felderítette az előzetes bolsevista szervezkedés titkait s leleplezte a háttérben meghúzódó főbűnösöket. Képsorozatunk, a spalatói kommunistavezetők arcképcsarnoka ...

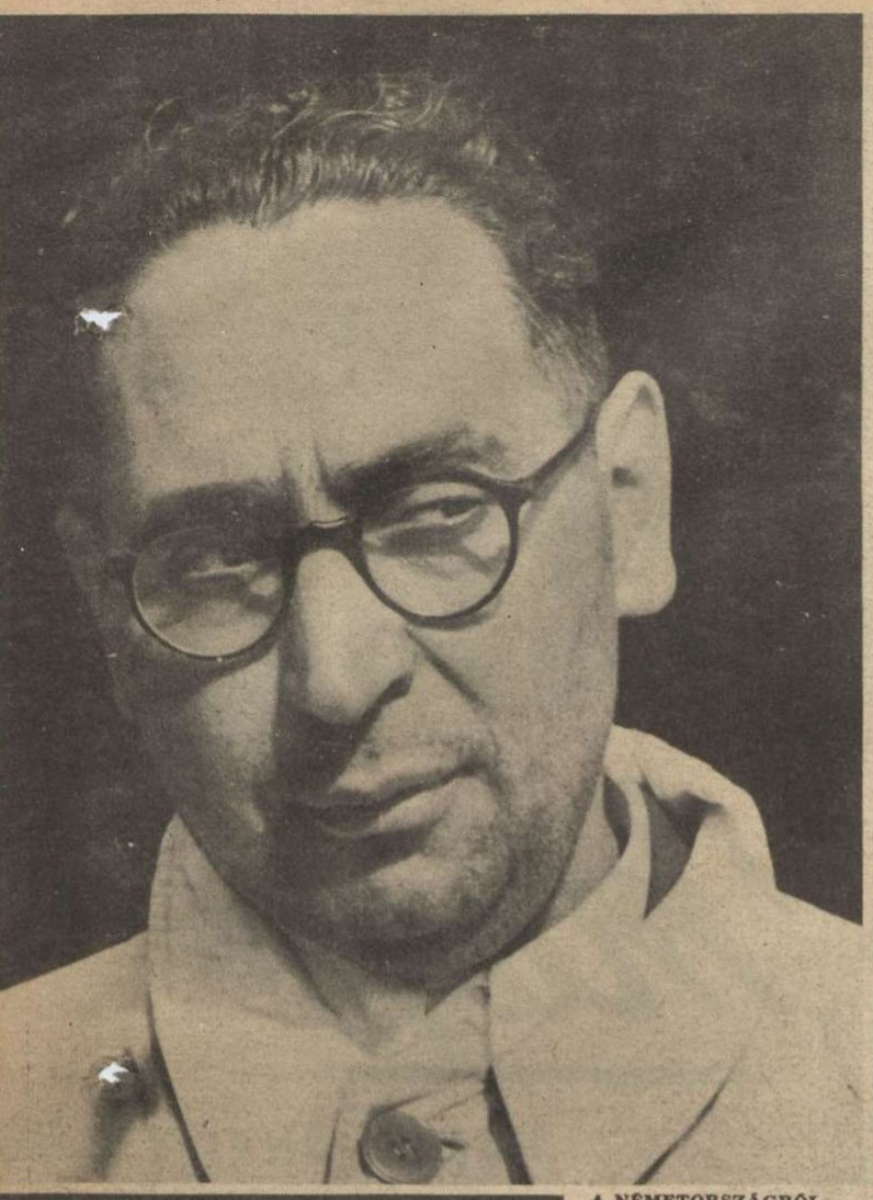

↑ NÉMETORSZÁGBÓL SPALATOBA KIVÁNDOROLT ZSIDÓ SZÖRME-KERESKEDŐ. A dalmát tengerparton rossz idő járt az ezüstróka-üzletre, de annál jövedelmezőbb volt az ügynöki szolgálat a bolsevizmus érdekében, — amíg el nem fogták ...

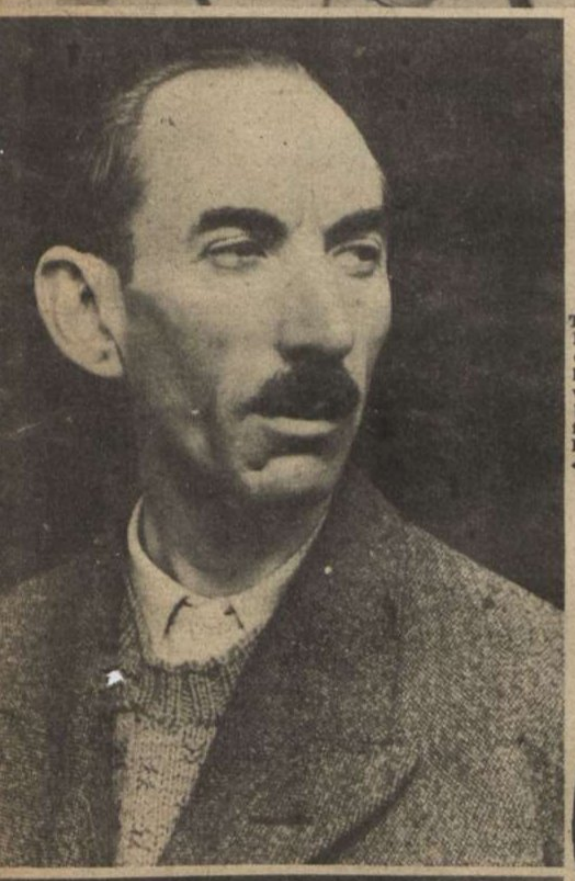

TEXTILBEN UTAZOTT.. Bennszülött spalatoi zsidó, aki a város munkásságának fellázításával volt megbízva. A bolsevista szervezkedést feltűnés nélkül folytathatta örökös mozgásában ... ←

↑ SPALATOI ZSIDÓ ÜGYVÉD, akinek irodájában, a kommunista felkelésre vonatkozó rendelkezéseket közvetítették a futárok ...

A SZERBIAI ÖSSZES FILMÜZLETEK ennek a zsidó vállalkozónak kezébe futottak össze — azelőtt ... Jugoszlávia összeomlása után Spalatoban húzódott meg s film helyett a kommunisták szervezésével foglalkozott... ↑

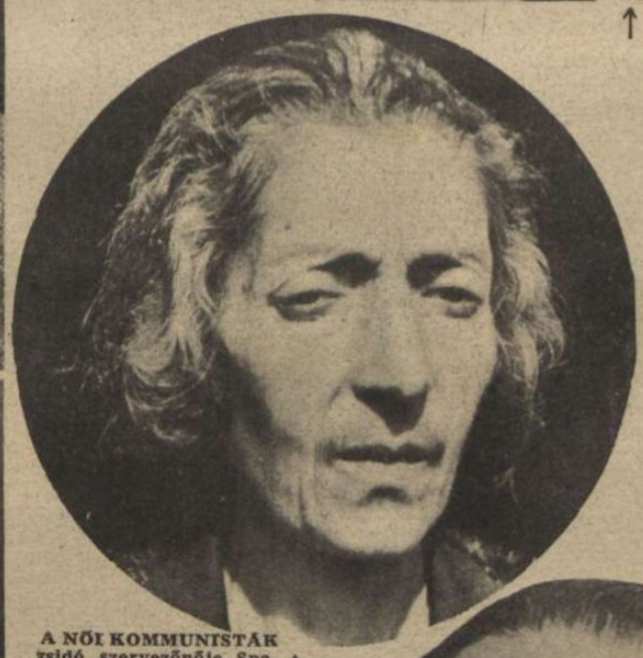

SPALATOI KÖNYVKERESKEDŐ VOLT ... Olaszországból vándorolt Dalmáciába s üzlete csak a kommunista hírszolgálat szervezetét rejtette el a figyelő szemek elől ... →

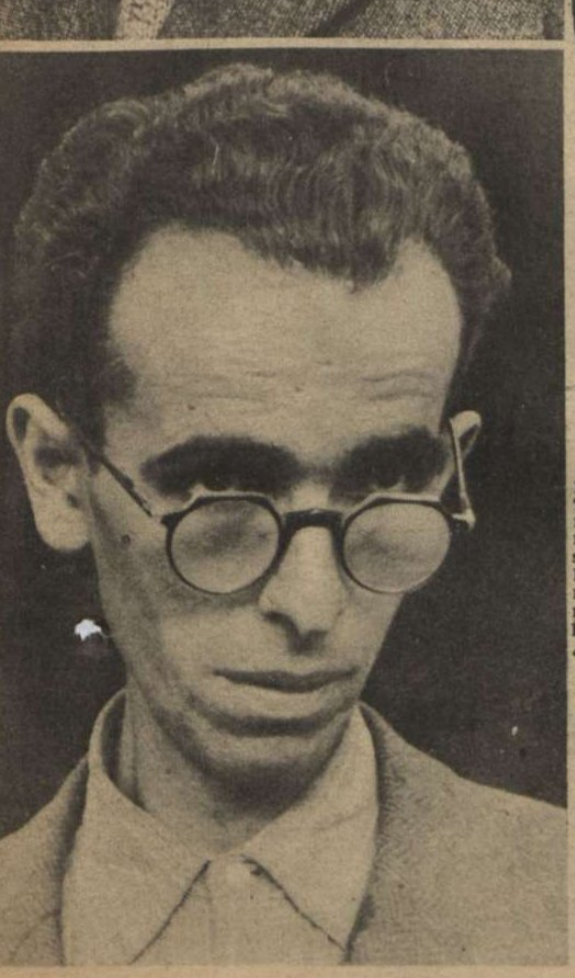

A NŐI KOMMUNISTÁK zsidó szervezőnője Spalatoban ... A nyomort, a gyűlöletet és a halált szervezte a vörös csillag jegyében ... ↑

BÖRT ÁRULT SPALATOBAN, de árulta befogadó hazáját is... Spanyolországi zsidó. Gyorsan beletanult az áldatlan viszonyokba az Adria partján s a kommunizmus győzelmére spekulált, — helytelenül ... ←

SPALATOI RUHAÁRUHÁZ-TULAJDONOS volt, de fegyverraktárt is tartott, — kizárólag kommunisták kiszolgálására ...

31 SEBESÜLT HONVÉDET EZÜSTKALÁSZOS GAZDÁVÁ AVATTAK

Székesfehérvárott most vizsgáztatták azt a 31 sebesült honvédet, akik kéthónapos tanfolyamon készültek gazdasági vizsgájukra. A földmívelésügyi minisztérium vizsgaelnöke előtt mind a 31 derék honvéd kitüntetéssel felelt a szakkérdésekre.

KASZÁS FERENC SEBESÜLT HONVÉDET ezüstkalászos gazdává avatják

AZ ÚJ EZÜSTKALÁSZOS GAZDÁK büszke örömmel tanulmányozzák oklevelüket

A RAHÓI ORSZÁGZÁSZLÓAVATÁSON Retyiznek János községi bíró, a Kormányzó Úr volt tengerészkatonája ünnepi beszédet mondott

AZ UDVARHELYMEGYEI HOMORÓDABÁKFALVA KÖZSÉG most avatta fel székely faragással díszített országzászlaját

TAPLÓVAL DÍSZÍTETT, SZALMÁBÓL FONT BEVÁSÁRLÓKOSARAT ÁRULNAK AZ UTCÁN AZ ÉLELMES FALUSIAK

Magyar KARÁCSONYI VÁSÁR

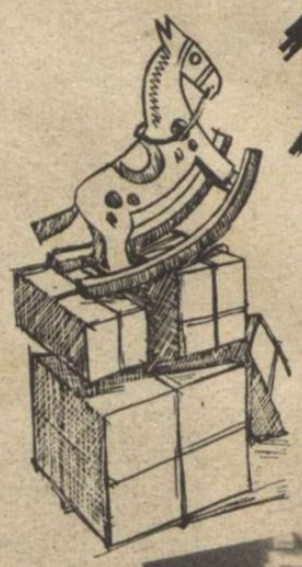

MACKÓ, BABA, KISKUTYA — gyerekek álma! A hiba csak az árak körül van, sokáig kell keresgélni, amíg szépet is, olcsót is sikerül találni...

ÉN MÁR VÁLASZTOTTAM!

REPÜLŐGÉP ÉS HAJASBABA — a karácsonyi játékboltok koronázatlan fejedelme!

CASERTANO BUDAPESTI OLASZ KÖVET, megbízólevelének átadásánál, a Kormányzó Úr fogadótermében

RAFFAELO CASERTANO, Mussolini fasiszta kormányának új budapesti követe. Casertano miniszter résztvett az első világháborúban s az afrikai hadjáratban is, ahol megsebesült s háromszor kitüntették. Az új követ neves ujságíró volt s diplomáciai pályáján Argentinában, Franciaországban, Malta szigetén és Horvátországban teljesített szolgálatot

képhirado

BUDAPESTEN

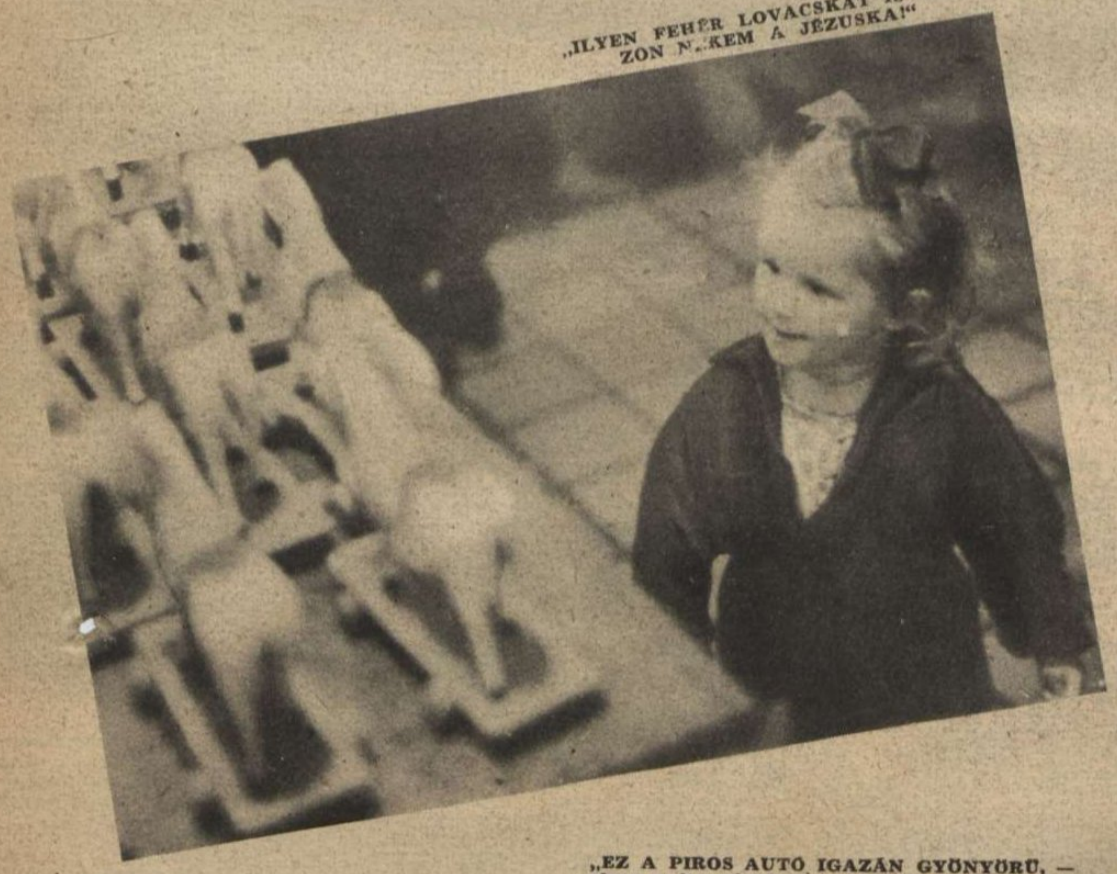

„ILYEN FEHÉR LOVACSKÁT IS HOZZON NEKEM A JÉZUSKA!"

KARÁCSONYFAERDŐ A PESTI UTCÁKON

ÚTNAKINDUL EGY HINTALÓ IS — nagy lesz az öröm és a meglepetés a karácsonyfa alatt...

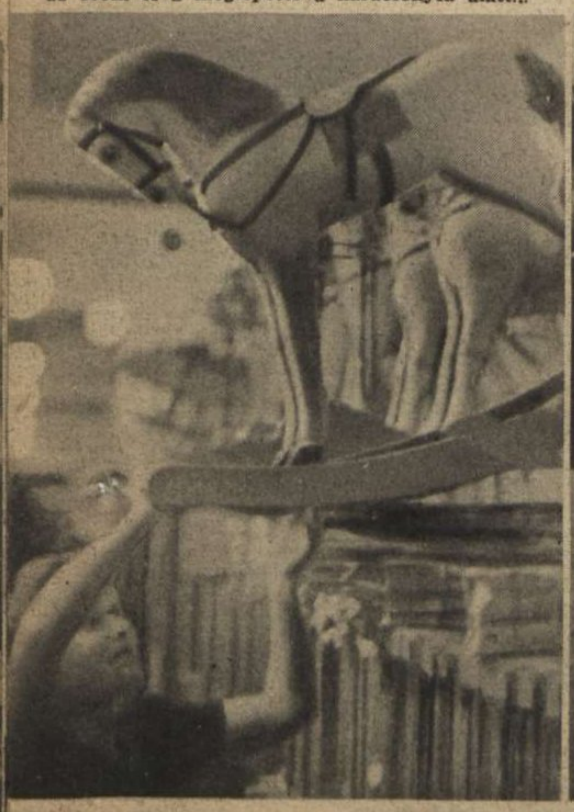

„EZ A PIROS AUTÓ IGAZÁN GYÖNYÖRŰ, — olyan a kormánykereke is, mint az igazinak!" Elmerülten bámulja a kis vevő, dehogy is kell neki más játék...

A HÁBORÚ MÉLYSÉGEI...

A BOROTVÁLKOZÁSRA NINCS IDŐ... Boldogság a nedves, gyászportól vert lövészárokban a sebtében elszívott cigaretta...

ROHAM A TÜLERŐ ELLEN!.. Az élet kockáját pergeti a katona-sors, de szabad népek halhatatlanságát védi a mindenre elszánt győzelmi akarat...

DALMÁCIAI KARÁCSONY. A hazától távol, a partizánharcok kegyetlen nehézségeiben, minden megpróbáltatást elfeledtet néhány órára a gyertyafényes fenyőfa és az otthoni mákoskalács...

SEBET KAPOTT a Lizza-fronton a derék bajtárs. Összeszorítja fájdalmában az ökét. Dietl tábornok vadászai, amikor a szánkóra helyezik, hogy kihúzzák a tűzvonalból. A dombhajlások között kerül azután a kötözőhelyre...

TURKESZTÁNI HADIFOGOLY. A tarisznyája tele volt zabbal. Hetek óta azon rágódott s megmutatta a németeknek, hogy a szovjet katonaeledelt hogyan kell tempósan elfogyasztani...

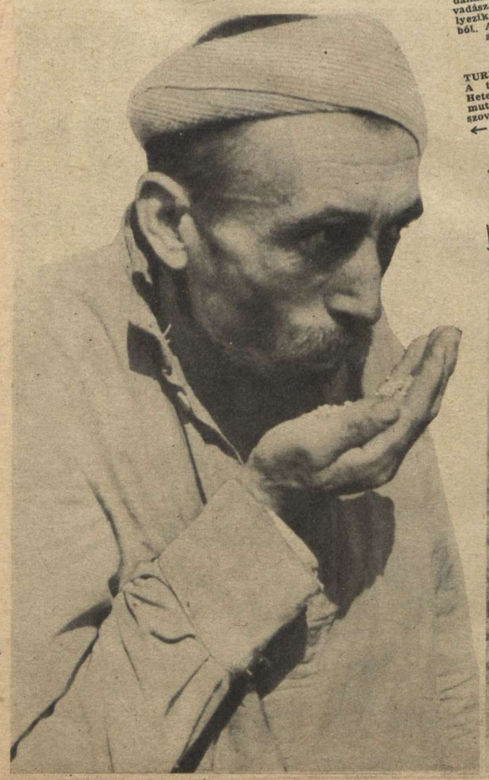

TÚL A SZOVJETVONALON... Az ellentámadás után, a gránátosok élcsapata a tengerpart felé nyomul a Kercsi-félszigeten. Nehéz csönd ül a halálmezején. Nehéz csönd ül a hajnali dértől csillogó tájon, de az elkeseredett küzdelem lángot vethet újra, bármelyik pillanatban...

A MAGASLAT SZILÁRDAN KATONÁINK KEZÉN MARADT!! Az emberi tragédiák százait takarja el az egyszerű jelentés. Gyilkos tűz fogadta a rohamozó szovjet lövészeket s előrehajszolt hullámuk megtörött az eliszaposodott gránáttölcsérek körül...

SÍRVA SZALAD a fiatal vörös katona — a hadifogságba...

KÉT ÚTKÖZET KÖZÖTT... A befedett összeköttő árokban, a fagyos földre borított deszkákon alszanak az SS-katonák. Ágyúdörgés és rohamzaj az ébresztő...

↑ FELDÚLT BOLGÁR TEMETŐ a főváros határában. Az angolszász légitámadás koporsókat fordított ki a sírokból s a sírköveket törte szét . . .

A BOLGÁR FŐVÁROS halottait temeti, az angolszász légi terrortámadás után. A német követ koszorúját helyezik el az áldozatok sírjára ↓

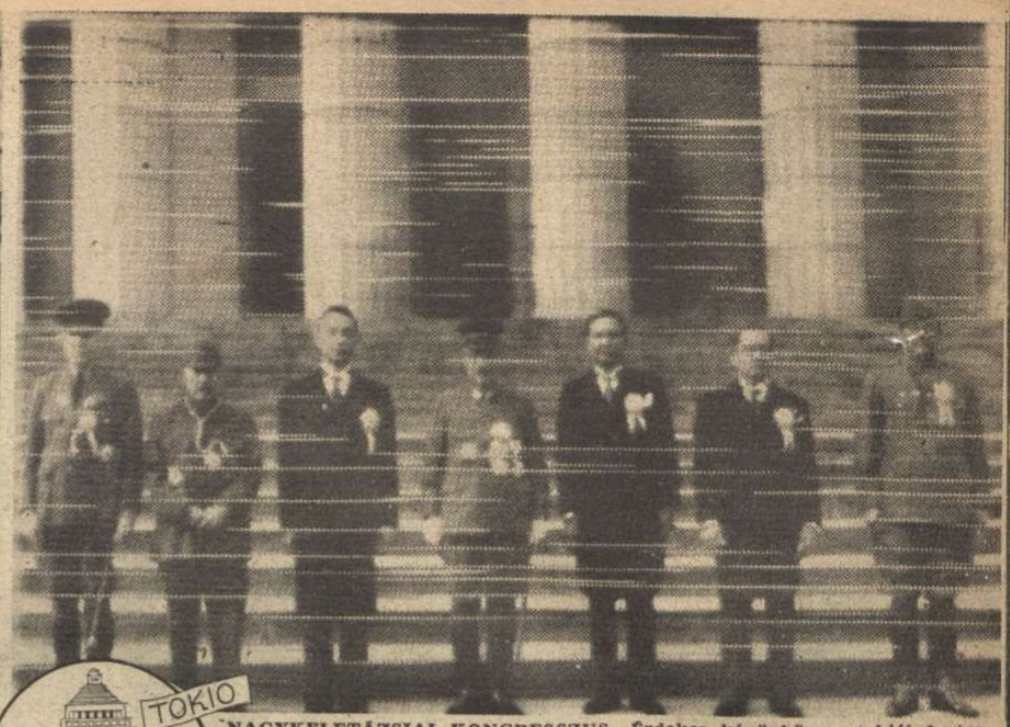

TOKIO

NAGYKELETÁZSIAI KONGRESSZUS. Érdekes képünkön a tokiói fontos tanácskozás résztvevői állanak. Balról-jobbra: Dr. Ba Maw, a burmai államfő; Csang-Csing-Hui, Mandzsukuo miniszterelnöke; Wangcsingvei, a nemzeti Kína elnöke; Tozso, japán miniszterelnök; Taiföld miniszterelnöke; Laurel, a Fülöp-szigetek államelnöke és Csandra Bose, a szabad indiai kormány elnöke. Világtörténelmi súlya volt ennek a találkozásnak!

SZÓFIA

VILÁG

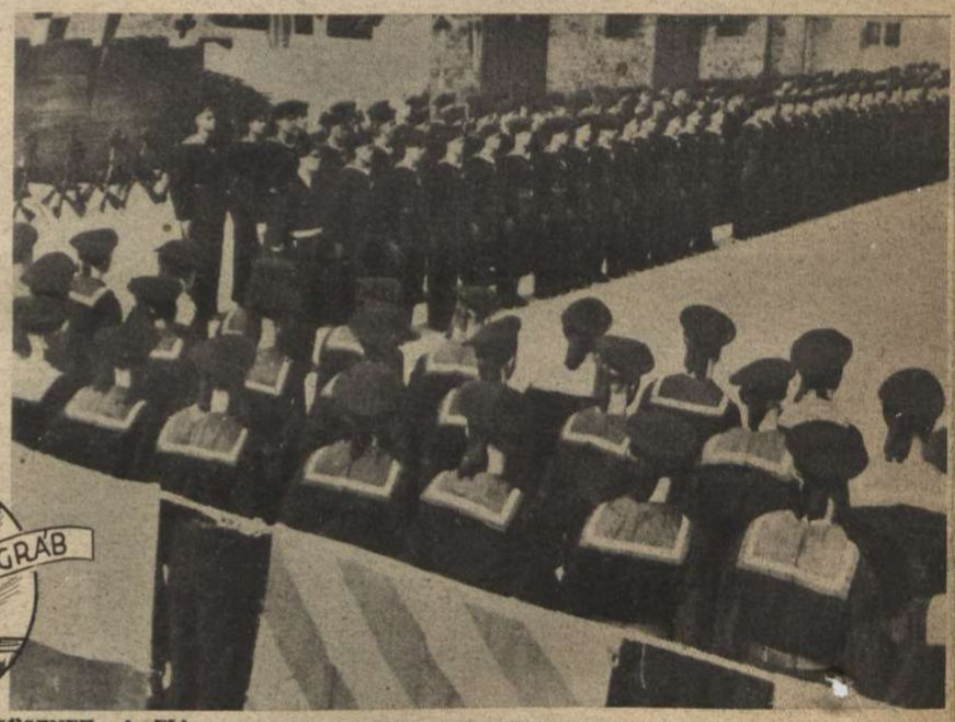

LONDON

WINSTON CHURCHILL megbetegedésének híre bejárta az elmúlott héten a világsajtót. Az angol rádió naponként több jelentést adott ki, az angol miniszterelnök állapotáról. Valahol egy afrikai, vagy szicíliai kórházban fekszik →

ZÁGRÁB

FELESKÜSZNEK A FIATAL HORVÁT TENGERÉSZEK. Horvátország saját tengerészetének gyors kiépítésére törekszik ↑

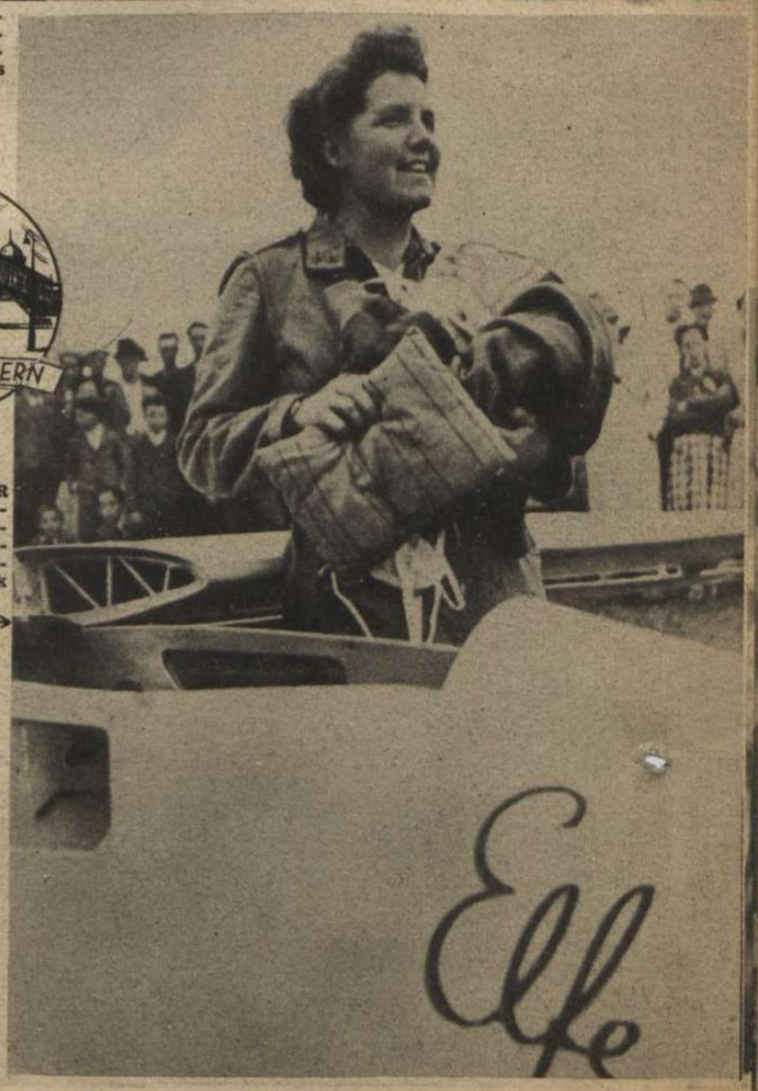

BERN

ELFVTEDE MÜLLER az első svájci vizsgázott vitorlás repülőoktató. Kitűnő vizsgaeredménye után, megkezdte a svájci leányok repülőkiképzését →

BENES EDUÁRD A KREMLBEN megkötötte a „csehszlovák"-szovjet szerződést az elmúlott héten. Benes az angol vizekről véglegesen átevezett a szovjetpartokra s leplezetlenül vállalta a bolsevista szálláscsinálás feladatát Középeurópában . . .

LONDON

LONDON

SMUTS MARSALL, a délafrikai unio miniszterelnöke, nyers nyilatkozatban tagadta meg a kisebb európai nemzetek életjogát s Európa nagyobb részére a szovjet jelölte meg vezető és irányító nagyhatalomnak. Könnyű neki! — Délafrikában . . .

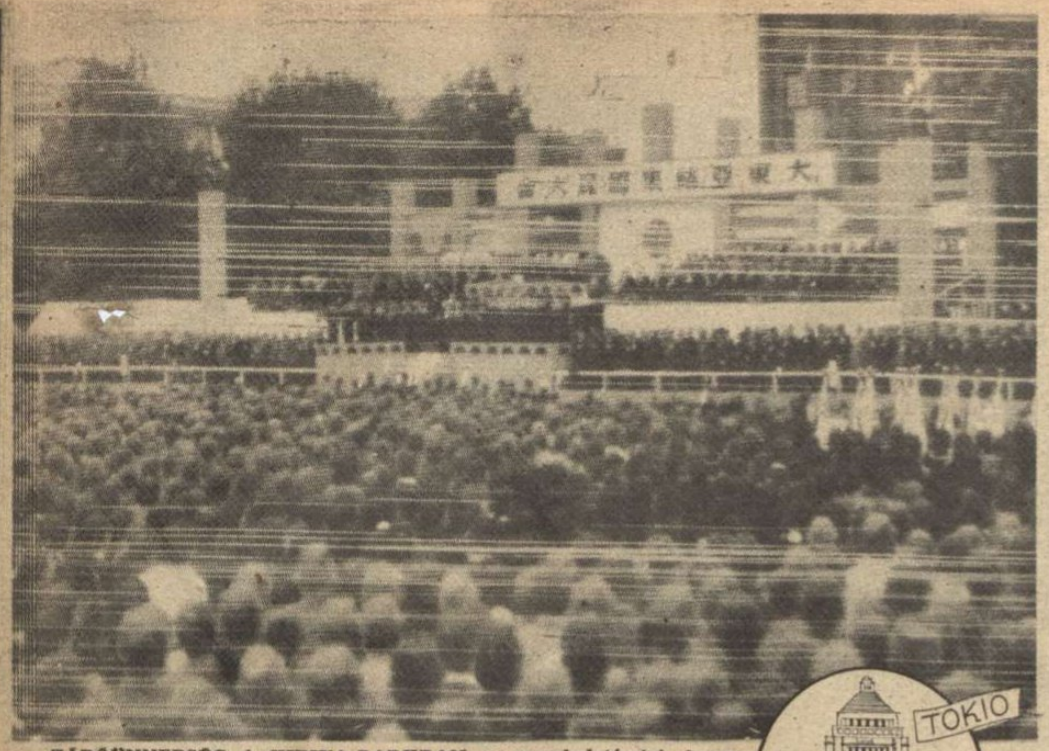

ZÁRÓÜNNEPSÉG A HIBIYA-PARKBAN, a nagykeletázsiai kongresszus végén. Hét nagy ázsiai nemzet, sok százmilliós népe nevében tüntetett a 100,000 főnyi résztvevő, a háború győzelmes befejezésének akaratával...

(Japán rádiókép.)

AZ ANGOL VILÁGHATALOM elfoglalt keletázsiai fellegvárában, a japánok berendezkedtek a háború folytatására. Indiai munkások dolgoznak az angol lőszergyárban, a japán hadsereg tökéletes felszerelése érdekében...

ÚJSÁG

KOCH RÓBERT, AZ EMBERISÉG JÓTEVŐJE. Koch Róbert fedezte fel a tüdőbetegség, az afrikai álomkór, a kolera és a malária kórokozóit s korszakalkotó munkásságával milliók életét mentette meg. Koch Róbert születésének 100. évfordulóját most ünnepli a tudományos világ

VASUTASNAP BERLINBEN. A nagy bombatámadások után tartották meg a német fővárosban a vasutas-napot, ahol kitüntették a forgalom hőseit. Képünkön Novotny százados, 250 légiharc győztese, átadja a lovagkeresztet egy mozdonyvezetőnek...

NÉMET GÉPESÍTETT EGYSÉGEK haladnak át megállás nélkül az Örök Városon a délolaszországi front felé

A PORTUGÁL ÁLLAMFŐ és a kormány tagjai megtekintik a Lisszabonban rendezett svájci gépkiállítást

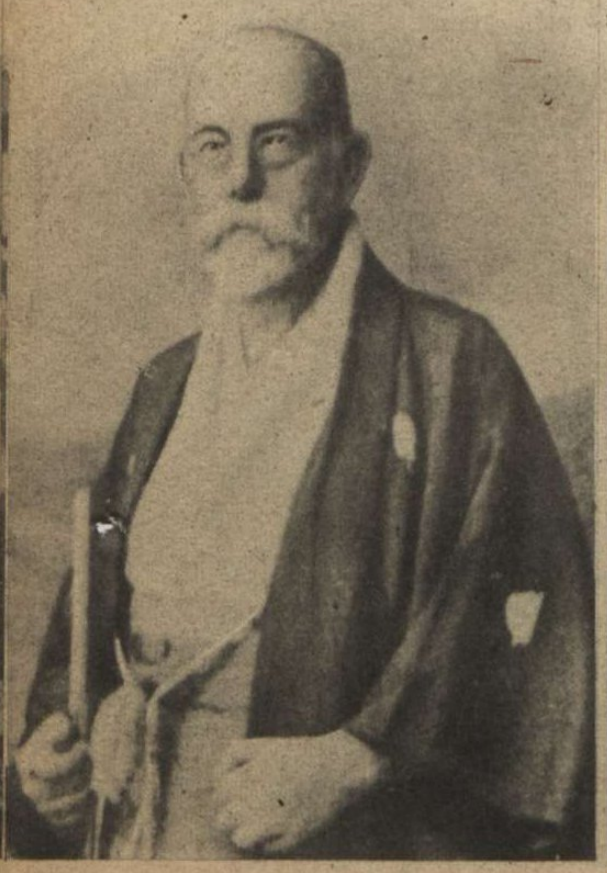

Madrid: A SPANYOL HADÜGYMINISZTER kitünteti a polgárháború vitéz katonáit, a hadsereg új őrmestereinek ünnepélyes avatásán.

CSODÁK-CSODÁJA, de működik a bombáktól szétvert fülkében a nyilvános telefonkészülék. Rokonokat hívnak fel a légvédelem bátor munkájában résztvevő berlini leányok, a kegyetlen terrortámadás szomorú reggelén . . .

AZ OLASZ KÖVETSÉG PALOTÁJÁT is szétrombolta a bombazápor . . .

BERLIN

Az angol és amerikai légikötelékek újabb terrortámadást intéztek a német birodalom fővárosa ellen s elsősorban a dolgozó nép lakónegyedeit bombázták. A német légvédelem lelőtt 38 repülőerodot s Berlin kiválóan szervezett segélycsapatai megakadályozták a nagy tüzek elterjedését. Eden lord kijelentette az angol alsóházban, hogy a német városok bombázását tovább folytatják, Németországban pedig hivatalos nyilatkozat jelent meg, amely a következőképen tájékoztatja a világot a terrortámadások megtorlásának kérdéséről:

„A Wilhelmstrassen ma megállapították, hogy a német álláspontot abban a kérdésben, hogyan fog Németország ezekre az angol-amerikai támadásokra válaszolni, kétséget kizáró módon rögzítették. Az ellenséges részről a védtelen polgári lakosság ellen elkövetett cselekményekre egyes-egyedül a bosszú csapása lesz a válasz...“

A következetes légi terror szabadjára engedte a szenvedélyeket s ma már minden gondolkodó ember tudja, hogy ennek a végzetes lépésnek következményei — beláthatatlanok! . .

A KATONÁK EZREI dolgoznak lázasan a berlini utcákon, hogy a romok között a forgalmat helyreállítsák

A BERLINI ÁLLATKERT EGYETLEN ÉLETBEN MARADT ELEFÁNTJAI! . . . A többit megölték a repeszbombák s az állatkert lakóinak nagyrésze elevenen elégett a kénes tűzesőben . . .

AZ ÁLLATKERT SZÉTROMBOLT ÉPÜLETEI KÖZÖTT, az őr megmenekült kedvenceit eteti . . .

ANGOLSZÁSZ BOMBÁZÓ FÜSTÖLGŐ RONCSAI AZ UTCÁN. A hatalmas Halifax-gép egy áruház tetejére zuhant s onnan fordult le az utca kövezetére, halott személyzetével együtt..

A BERLINI ANGOL KÖVETSÉG LEZÁRT POMPÁS PALOTÁJA TELJESEN ELPUSZTULT! . . . Képünkön a lángtenger ellen harcoló német katonák az utolsó angol nagykövet, Sir Neville Chamberlain Berlinben maradt gépkocsiját kimentik a követség tűzbeborult garázsából . . .

sulyos napjai

AZ ÉLELEM MINDENNÉL FONTOSABB! . . . A berlini légitámadások után tehergépkocsi-oszlopsorok indulnak a veszélyeztetett helyekre s szállítják a meleg levest és egyéb élelmet a kibombázott lakosságnak . . .

DE AZ ÉLET NEM ÁLL MEG! A kiégett, kormos házfalak közé is ömlik a nép a földalatti vasútállomásról, segíteni és dolgozni...

KISZAKADT ABLAKOK, BEDŐLT FALAK s elpusztított kis családi vagyonkák lakónegyedében is folyik az ujságárusítás . . .

A PIAC IS MEGNYILOTT a feketén s üresen meredező házsorok közelében . . .

BEDŐLT AZ ISTEN HÁZÁNAK KUPOLÁJA . . . Nem lehet áldás a légi hadvezetés terrorcselekményein még az elkeseredett világ háborúban sem, mert fehér izzásba lobbantja a népek gyűlöletét s felszabadítja a megtorlás gondolatának felmérhetetlen erőit . . .

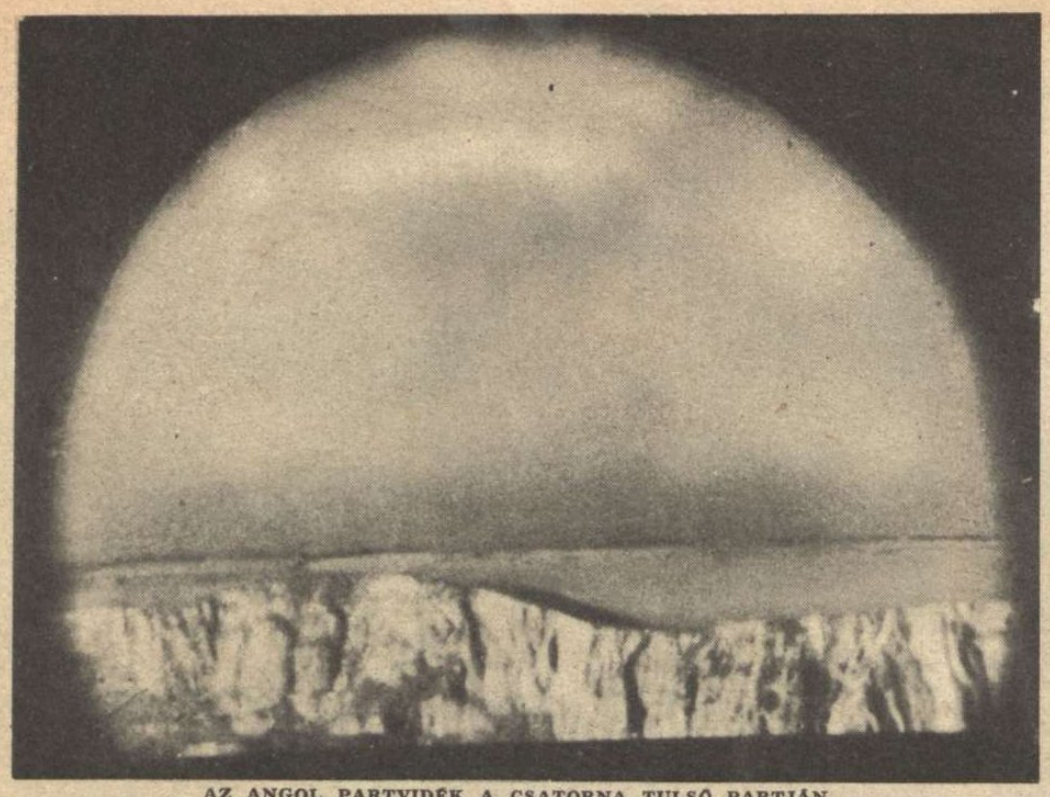

AZ ANGOL PARTVIDÉK A CSATORNA TULSÓ PARTJÁN...
Ezt a fényképfelvételt a calaisi oldalon, a messzehordó német óriáságyú csövén át készítették

ELDÖRDÜL AZ ÓRIÁSÁGYÚ A LA MANCHE-CSATORNA PARTJÁN S LÖVEDÉKE ANGOL FÖLDÖN ROBBAN...

HADIJELENTÉSEK, CSATÁK

„A háborút szavakkal nem lehet megnyerni," — írja a *Spectator*, az előkelő angol folyóirat, abban a feltünést keltő tanulmányában, amelyben a teheráni konferenciát kellő értékére szállította le. A Spectator kifejti, hogy a sok beszédnek sok az alja s az eltúlzott propaganda is veszedelmessé válhat a hiú remények felkeltésével, mert a háború utáni tervek merész hirdetése *egy arasszal sem szorítja hátrább az ellenséget*... „Teherán, az értekezleten képviselt nemzeteknek rossz szolgálatot tenne, ha azt a végzetes hiedelmet táplálná bennük, hogy ezt a háborút már megnyerték." *„A háborút még hozzávetőleg sem nyertük meg,* — állapítja meg a tekintélyes angol folyóirat, — *és nem is lehet megnyerni, az eddigieknél sokkal nagyobb harcok és áldozatok nélkül, mert Németország ma is hatalmas segélyforrásokkal rendelkezik...*"

Milyen más hang ez az ellenséges táborban, mint az elvadult rémhírterjesztők felelőtlen és gyáva suttogása s mennyire alátámasztja azt az állandóan hirdetett és vallott álláspontunkat, hogy *őszinte béketörekvéseket csak a szembenálló nagy táborok tökéletes egyenjogúsága alapján és a nemzeti életjogok biztosításának előfeltételével lehet elképzelni s minden nagyhangú kijelentés a feltétlen megadásról, vagy éppen a szovjetfennhatóság európai kiterjesztéséről, csak az idegháború mellékcéljait szolgálhatja.* A hatalmas arányokban megindított idegháborút azonban, az európai önvédelem erejének és elszántságának *angol ismerői* sem tartják elegendőnek a győzelem kivívásához s azt is érzik, hogy a szovjet haderejének fokozódó igénybevétele — *„a szövetségesek közös céljainak előmozdítására"*, — lassanként olyan politikai áldozatokat követel, amelyek már nem érik meg az eredményt... *Maradna utolsó lehetőségnek Európa nyugati partjainak megrohanása, vagy a sokszor igért angolszász balkáni invázió...* Ez a terv állandóan kisért Angliában s lehetséges, hogy a közeljövőben megindul a véres próbálkozás, mert már hetek óta rejtelmes, rövid kérdések villannak fel a világsajtóban arról, hogy — *merre jár az eltünt angol flotta?...*

Bármi történjék azonban, *az európai háború súlypontja mégis a szovjet-fronton marad, ahol a német haderő hősiesen és a vezetőképesség fölényével omlasztja össze a vörös hadsereg rohamait.*

A szovjetfronton

az elmult hét újabb német sikerek és elkeseredett szovjet ellentámadások jegyében telt el. A szovjet *Kercsnél* a mult heti súlyos kudarcok után újabb eredménytelen partraszállási kisérleteket hajtott végre. A súlyos tengerészeti és szárazföldi elhárítótüzben számos partraszállási naszádjuk semmisült meg és egy gyorsnaszádot is vesztettek.

A kiugró *chersoni* német hídfőállás ellen, csatarepülőktől és páncélosoktól támogatott új és heves szovjet támadások indultak meg. Az első rohamok a német fegyverek összpontosított elhárítótüzében véresen összeomlottak, de a harcok újból fellángoltak és jelenleg is tartanak.

Krivoj Rog és *Kirovograd* szakaszán a szovjetcsapatok hatalmas tehermentesítő hadműveleteket hajtottak végre, hogy kiegyensúlyozzák Mannstein vezértábornagy igen veszedelmes zsitomiri ellenoffenziváját. *A harcok súlypontja Kirovogradnál volt,* hol a hét elején sikerült a szovjetnek óriási erőfeszítéssel és hallatlan vér- és anyagáldozattal némi területnyereséget kicsikarnia. Az erőteljes német ellentámadások azonban csakhamar kiszorították a szovjet erőket számos fontos terepszakaszról *és visszafoglaltak egy nagyobb helységet is. A szovjet veszteségeire jellemző, hogy csak Krivoj Rognál egyetlen napon 68 páncélosukat lőtték szét a német fegyverek. Cserkasszi városát, melyet a német csapatok heteken át védelmeztek és tartottak óriási szovjet túlerő ellen, kedden éjjel teljes rendben és minden zavaró hatás nélkül kiürítették.*

A zsitomiri térségben haladó német ellentámadás újabb jelentős sikereket ért el. Ismét számos helységet foglaltak vissza a német csapatok és szovjet jelentések szerint *bevették Radomisl városát is.* Egy német vállalkozás megtisztította a zsitomiri térségben a *Teterev folyó* balpartját és beérkezett jelentések szerint *a szovjet december 13-ig, egy hét alatt 11,000 halottat és 4400 foglyot veszített. A németek számos egyéb harci eszköz mellett 927 löveget és 254 páncélost zsákmányoltak vagy semmisítettek meg!*

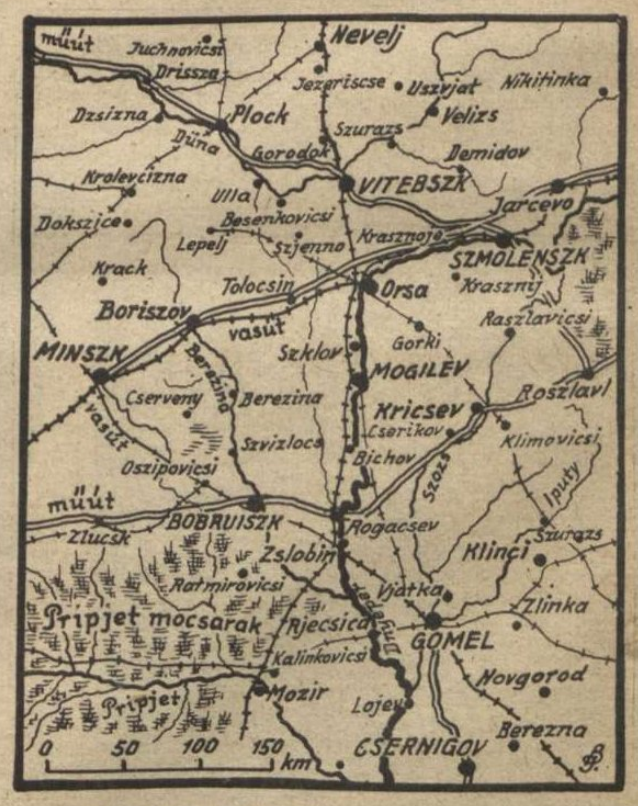

Zslobintól délnyugatra a szovjet megindította várt hatalmasméretű támadását, mely északról pró-

ELSZÁNT VÁRAKOZÁS A TÁMADÓ ANGOL CSAPATOKRA A DÉLOLASZORSZÁGI HEGYEKBEN
Súlyos vérveszteséggel is lassan halad Montgomery hadseregének előnyomulása

EGYETLEN GÉPPUSKA
pásztázza a völgyi utat az olasz hegyekből s feltartóztatja az angol gyalogság előretörését... A nehéz terep kedvez az átgondolt s minden természeti előnyt, katonás szívóssággal kihasználó védelemnek...

JÓ MAGYAR KUTYA

A TÖLGYFALOMBOS RALL ÖRNAGY a 250. szovjet repülőgépet lőtte le párharcban a szovjetfronton!

PRILLER ALEZREDES 95 angolszász bombázót és vadászgépet lőtt le a nyugati partvidéken

A LA MANCHE-CSATORNA partján lelőtt angol Hurricane roncsait kivontatják a tenger vizéből

ÉS ÚJ FORDULATOK

Irta: Rajniss Ferenc

bálja tehermentesíteni a megingott zsitomiri frontszakaszt! Rendkívül súlyos harcok fejlődtek ki, melyekben a német csapatok sikeresen visszaverték a rohamozó vörösöket és az egyes betörési helyeket is hamarosan megtisztították. A szovjet csak egy szűk szakaszon 40 páncélost veszített.

Nevelnél is teljes erővel lángolt fel a csata s a bolsevisták heves tüzérségi előkészítés után, különösen nagy páncélos erőkkel indultak rohamra. A német hadosztályok itt is hatalmas elhárítósikert arattak, az elkeseredett rohamokat fölfogták s a kisebb betörési helyeket elreteszelték. A szovjet súlyos páncélos veszteségeket szenvedett, de tovább folytatja ádáz rohamait s a harcok teljes erővel dúlnak. — Az *Ilmen-tótól északra* egy német vadászhadosztály csapatai meglepetésszerűen betörtek egy szovjet támaszpontra, melyet teljesen megsemmisítettek. *A szovjet front többi részén előkészületek folynak a téli hadjáratra...*

Az olaszországi arcvonalon

az angolszászok a hét közepén nagyobb támadásba kezdtek Venafro és Mignano szakaszán. Heves harcok fejlődtek ki, melyekben az angolok súlyos veszteséget szenvedtek. *A Cassino völgyben és a Moro alsó folyásának vidékén csak a szerdai napon 33 angol és amerikai páncélost pusztítottak el a németek, ami a terep nehézségek figyelembevételével, szokatlanul nagy eredmény.* Az angolszászok mindössze néhány hegykúpot tudtak elfoglalni, de a német csapatok ellentámadásokkal több helyen visszaszorították őket. *Német megfigyelők igen nagyméretű angol és amerikai készülődéseket és felvonulást jelentenek az arcvonalak mögül, valószínűleg az amerikai 5. hadsereg készül nagyobbszabású támadásra Mignano körül, hogy kijusson a Rómába vezető országútra.*

A Balkánon tervszerűen folyik a partizánok ellen tisztogató harc. Horvátország számos helységét megtisztították a partizánoktól az usztasa csapatok s a harcok során sok hadianyagot is zsákmányoltak. *A partizánok Szarajevo körül készülődtek nagyobbszabású vállalkozásra, melyet jelentéseik szerint karácsonyra el akartak foglalni.* Német csapatok, horvát SS és usztasa erők beavatkoztak a harcokba és helyreállították a rendet és biztonságot Szarajevo térségében, miközben számos helységből és sziklabarlangból füstölték ki a bandákat.

A légiháború

az elmult héten ismét megélénkült. Északamerikai bombázókötelékek súlyos terrortámadásokat intéztek *Emden, Innsbruck és Bréma* városai ellen. Több nappali támadás irányult még *Északnémetország* és a *rajnavesztfáliai* iparvidék több helysége ellen is. A német elhárítás alaposan megtizedelte a támadó légirajokat, csak Emden fölött *24 nehézbombázót* semmisítettek meg. *Súlyos angolszász légitámadás érte ismét Berlin városát és jelentékeny károk keletkeztek a lakónegyedekben.* A nehéz időjárási viszonyok ellenére német légvédelmi erőknek sikerült *38 támadó négymotoros bombázót lelőni.* Lelőtt és elfogott ellenséges pilóták a német légvédelmi zárótüzet kőfalhoz hasonlították, amelyen sok bajtársuk gépével együtt halálra zúzódott...

A tengeri háborúval

kapcsolatban feltűnéstkeltő jelentést adott ki az amerikai külügyminisztérium. A jelentés szerint német búvárhajók valóságos blokád alatt tartják a *Karibi szigeteket*, s az elzárt szigetcsoporton súlyos gazdasági válság dühöng. A hatóságok hajókaravánok segítségével akarnak sürgősen élelmiszert és nélkülözhetetlen cikkeket a szigetekre szállítani a hiány enyhítésére. A búvárhajók azonban erősen akadályozzák a forgalmat és lassítják a segélyintézkedéseket, — mondja a washingtoni jelentés. Újabb amerikai jelentés szerint hivatalosan közölték, hogy *az elmult héten a német tengeralattjárók a Karibi tengeren 5 hajót süllyesztettek el...*

A távolkeleten

heves harcok fejlődtek ki a kínai *Hunan* tartományban. *Három csungkingi hadsereg indult támadásra a japánok ellen, hogy visszafoglalja a hadászatilag fontos Csangteh városát. A kisérlet nem sikerült s jelenleg nagyobbarányú japán támadó hadművelet fejlődik ki.* A Burma-délkínai arcvonalon heves tisztogató harcok zajlottak le, melyek még most is tartanak. A középkínai japán főhadiszállás közlése szerint az elmult hónapban csak két övezetben *13 csungkingi hadosztályt semmisítettek meg* a japán expediciós erők.

Legújabb jelentések szerint japán tengerészeti repülők súlyos csapásokat mértek egy Cap Marcus felé közeledő hatalmas hajókaravánra. A támadás több hullámban zajlott le, a repülők elsülyesztettek több tucatnyi partraszállási járművet és számos kis és nagy szállítóhajót, melyek zsúfolásig megrakva haladtak céljuk felé. Az új japán siker nagy lelkesedést váltott ki Tokióban.

A tengelyhatalmak arcvonalai a világ minden részén szilárdan dacolnak az ellenséges rohamokkal, 1943 karácsonyán...

TELITALÁLAT: A német torpedóvető repülőgépek a levegőbe röpítették egy lőszerrel megrakott hajót, az olasz vizeken. Mélyen a víz felett fordul újra a magasba a torpedóvető repülőgép...

A JAPÁN HALÁLGÉPEK TÁMADÁSA EGY AMERIKAI REPÜLŐGÉPANYAHAJÓ ELLEN
A hatalmas hajó féloldalra dől...

HOZZUK HAZA ittebei Kiss Józsefhamvait!

IDEGEN FÖLDBEN NYUGSZIK 25 ÉVE A LEGKIVÁLOBB MAGYAR VADÁSZREPÜLŐ...

Valóságos regény volt ittebei Kiss József hadnagy korán ellobbant hősi élete, de a nemzeti közvélemény érthetetlenül megfeledkezett róla. A fiatal magyar diákban, ősének, az aradi vesztőhelyen vértanúhalált halt Kiss Ernő honvédtábornoknak lelke gyúlt lángra 1914-ben, amikor otthagyta az iskolát, katonának állott s rövid kiképzés után a magyar vadászrepülők élén vívta meg telejthetetlen és diadalmas légi csatáit. Kiss József hadnagy sohasem törekedett az ellenfél könnyű megsemmisítésére, hanem a fölényes tudás és bátorság példaadó lovagias módszerével, arra törekedett, hogy az ellenséges repülőgépet, lehetőleg a saját repülőterünk felé szorítsa és leszállásra kényszeritse!.. Kiss József 20 légi győzelmet aratott s ebből 9 esetben sikerült neki, fordulóival és géppuskájának tűzével az ellenfelét leszállásra kényszeríteni s fogságba juttatni! Páratlan ez a teljesítmény, még a mai világháborúban is.

A tüneményes magyar vadászrepülőt 1918 május 24-én 10 angol vadász támadta meg, az olasz Primolano felett s elkeseredett párviadalok után, Kiss József gépe Gonzano közelében lehullott a magasból s romjai alá temette hős vezetőjét... A perginei temetőben porladnak a lovagias magyar repülő összetört csontjai s távol a hazától alussza örök álmát, a levegőt meghódítani szándékozó magyar ifjúság nemes elöfutárja, aki 3 arany, 4 nagyezüst, 5 kisezüst és 3 bronz vitézségi éremmel a mellén, a 20. légi győzelme után áldozta fel az életét a hazáért. Ittebei Kiss Józset hamvait temessük el az anyaföldbe!..

↑ AZ 55. VADÁSZSZÁZAD TISZTJEI az első világháborúban. Jobbról a harmadik Kiss József tiszthelyettes.

↓ AZ EGYIK FÖLDREKÉNYSZERÍTETT ANGOL VADÁSZGÉP, amelyet Kiss József, Kasza Sándor szakaszvezetővel 1918 január 12-én, személyzetével együtt elfogott. Balról-jobbra: Kenzián főhadnagy, Kiss József és Kasza Sándor.

SÚLYOS ÉS GYÖZELMES LÉGI HARC UTÁN, ittebei KISS JÓZSEF visszaérkezik a repülőtérre, — 1918-ban ... ←

A 6. LÉGI GYÖZELEM UTÁN, 1917 júliusában. Kiss József akkor még őrmester volt s képünkön háttal áll, a földre kényszerített olasz gép előtt, amelynek sértetlen vezetője a kép balsarkában lehorgasztott fejjel tűnődik sorsán... →

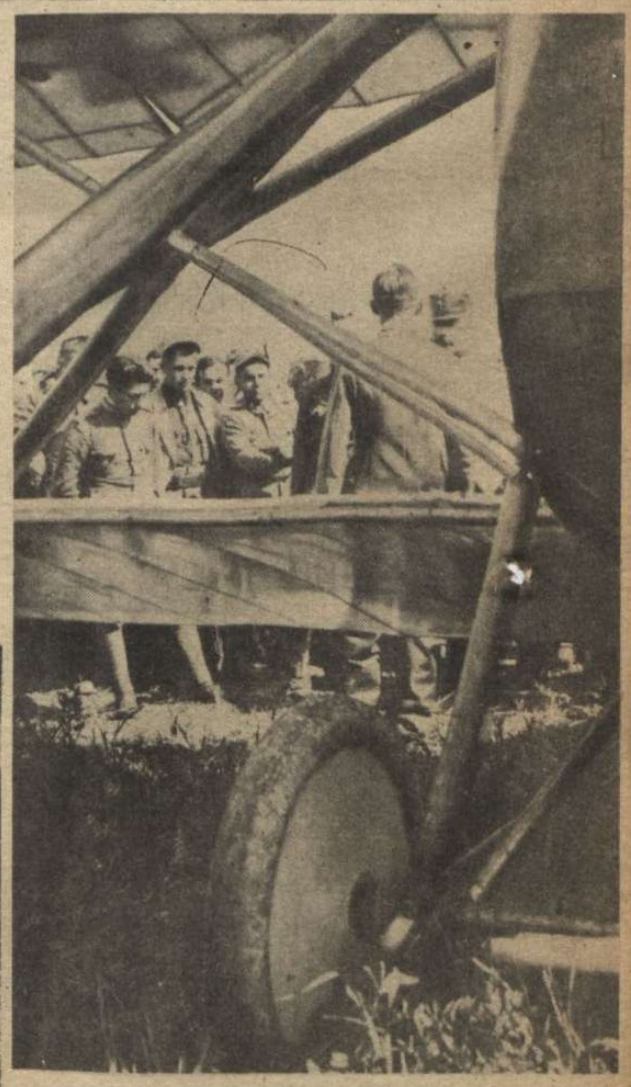

KISS JÓZSEF LEZUHANT GÉPE (1918 május 24.) Fonzano közelében. Ennyi maradt meg a büszke Phönix 422-ből...

KISS JÓZSEF REPÜLŐHADNAGY TEMETÉSE a perginai temetőben 1918 május 26-án. A végtisztességre érkezett meg a halott hős hadnagyi kinevezése ... ↓

HONVÉDEK A KÁRPÁTOKBAN

(Erdődy Mihály felvétele.)

Tarnopolból indult el...

DÖVÉNYI NAGY LAJOS KORTÖRTÉNETI REGÉNYE

(70.)

A bankban nem találta ott Komort, Gereben úr mogorván közölte, hogy bejött ugyan, de csak a postát nézte át, mindjárt tovább is szaladt.

— Azt üzente, hogy visszajön, tessék megvárni, — hajolt számoszlopaira s már nem is törődött többé vele.

Hogy elszemtelenedett ez a fickó, — gondolta. — S meg is változott. Nem visel már karvédőt, ócska és kifényesedett könyökű ruhát. Jó nyakkendői vannak, gombos sárga cipőt visel, rendes a felöltője. Minden nap megberetválkozik, pedig régebben valósággal csatát kellett vele vívni, mégse tette meg, se kérésre, se fenyegetésre.

Manci kisasszony melléje húzódva segített valami kimutatás elkészítésében s Juda elfogta a lány egy pillantását, amivel Gerebent nézte.

— Ezek szerelmesek, — állapította meg. — Holtbiztosan azok... No, Komor úr, gratulálok... Maga meg lesz csalva, az alkalmazottak által még hozzá... Manci kisasszony kedvéért változott piperkőccé Gereben, amit az üzleti érdek, a bank rangja kívánt volna meg, azt visszautasította, a magánéletébe való jogtalan beavatkozásnak minősítette. De a Manci kisasszonynak szabad beavatkozni... Nevetnie kellett volna. Komor egészen vak vajjon? Lehet, hogy ezek összejátszva még tán anyagilag is megkárosítják? A nőktől minden kitelik... Most már értette, miért nem szívesen megy be Mancika kisasszony Komorhoz, holott régebben valósággal vonult, ünnepélyesen és feltűnően, az első szóra a belső szentélybe, tüntetve a bizalommal, mellyel a főnök kitünteti.

Nézte az összehajló fejeket s elhatározta, hogy felvilágosítja azt a szerencsétlent. Még ma.

— Az igazgató urat már kétszer is kereste egy hölgy, — közölte Gereben úr közömbös hangon.

— Miféle hölgy?

Arra gondolt, hogy tán Éva érkezett meg hirtelen. Furcsa volna. Mit keresne Pesten épp most?

— Egy idősebb forma.

— Úgy... És mit akart?

— Azt mondta, bizalmas ügy. Majd visszajön.

— Jó. Ha csakugyan keresne, nem kell mindjárt megmondani, hogy bent vagyok. Kérdezzék ki, s mondjákmeg előbb nekem. Sok a dolgom, — tette hozzá magyarázkodón, — nem akarom, hogy zavarjanak.

— Majd vigyázunk.

Gereben úr mosolygott, s ezért a mosolyért legszívesebben arcul ütötte volna. Szemtelen volt az ábrázata. Mit gondol ez? Ejh, az alkalmazottak egy idő mulva türhetetlenekké válnak. Ki kéne dobni valamennyit, ki az utcára, ezt az untauglich disznót is, aki egész háború alatt itthon ült.

Becsapta az ajtót s biztosra vette, hogy odakint összenevetnek a háta mögött. Kedvetlenül turkált az asztalon felgyül elintéznivalók közt. Három napja nem volt bent, s Komor, úgy látszik, bosszúból minden vacakot idedobált. Ez is kellemetlen már, ez a társasviszony... Szivarra gyujtott, tekintetét eleresztete a jócskán megkopott szőnyeg mintáin és azon gondolkodott, hogyha ez a forradalom nem okoz túlságosan nagy felfordulást és a háborúnak csakugyan vége lesz, szépen megválik Komortól. Semmi szüksége nincsen rá, a tőzsdén nélküle is boldogul már és a hasznot nem kell megosztani. Valami jó üzletet kéne kezdeni. Talán a telekspekuláció, az lenne okos dolog... Négy éve jóformán semmi se épült, a béke ebben a szakmában bizonyára nagy fellendülést hoz majd.

Ott, a Dunaparton, a Vígszínház mögött kéne venni telket. Elhatározta, hogy utána is néz a dolognak. Egy idő óta elhanyagolta az üzletet, túlságosan sokat törődött az eseményekkel, a világgal, mely vitustáncot járt körülte. De elvégre, mi köze van neki mindehhez? Az ügye tán, hogy megmarad-e a király fején a korona, vagy nem? S hogy a hadseregel mi lesz? És kit választanak meg képviselőnek? A fenét... Lehessen keresni, ez a fontos. Ezek a Reményiék fertőzték meg, Andor, meg a sógor, az örökös izgatottságával. No, majd ezután máskép lesz. Hirtelen felugrott, végigmérte a szobát vagy háromszor, s egyszerre lerázta magáról a nyomott hangulatot, amely hatalmában tartotta egy idő óta.

Az ajtó kinyílt és Gereben úr feje jelent meg a keskeny résben.

— Mit kukucskál? Jöjjön be. Bújócskát játszik tán? — mordult rá.

— Itt van az a hölgy, — intett, miután belépett és az ajtót óvatosan kilincsre tette.

— Kicsoda?

— Azt mondja, hogy Hermanné. Többet nem árult el, de erősködik, az igazgató úr tudja már, miről van szó.

— Fogalmam sincs... Hermanné... Hermanné...

— Kövér és csúnya, — segített Gereben.

— Mit érdekel engem a kinézése?

— Gondoltam, tán ha mondom, majd jobban emlékszik rá.

Hirtelen világossággal gyúlt ki benne: persze, a bakancsos Hermann felesége. Mi az ördögöt akar ez? Az ura a börtönben ül, most kell neki nemsokára szabadulnia. Ajjaj, mennyi baja lesz még ezekkel! Azt akarta mondani, küldjék el, hazudjanak neki valamit, de aztán meggondolta magát. Hogy mindennap újra jöjjön s végén tán botrányt is erndezzen? Az ilyenektől minden kitelik.

— Beeresszem? Már mondtuk neki, hogy itt van az igazgató úr.

Vörös arccal támadt rá, hogy tehetetlen dühét valakin végre kitölthesse:

— Minek mondták? Nem az előbb hagytam meg, hogy kérdezzék ki előbb? Hát maguk csak a saját ostoba fejük után mennek mindig? Úgy viselkednek, mintha azért fizetnénk mindkettőjüket, hogy ártsanak az üzletnek!

Gereben oldalt hajtotta a fejét és bosszantó szelídséggel jegyezte meg:

— Hárman vagyunk odakint.

— Stern bácsit hagyják békén! Ő nem tartozik magukhoz. Maguk jómadarak, a Manci kisasszonnyal együtt. Azt hiszi, nem látom, mi van maguk közt? Nnna...

— Mi legyen a hölggyel? — kérdezte Gereben rendületlen nyugalommal. — Most már a letagadás nem megy, mert nagyon hangosnak tetszett lenni és bajos volna azt hazudni, hogy magammal kiabáltam idebent.

— Küldje be, maga... maga...

Lenyelte a szót, azt akarta mondani: pimasz, de meggondolta. Hátha ez a fickó még nekiugrik? Olyan gyanúsan szelíd volt egész idő alatt...

Gereben szélesre tárta az ajtót és kiszólt:

— Tessék, az igazgató úrhoz!

Kövér asszony lépett be, harciasan, felvetett fejjel, melyen rengett a fantasztikus formájú, tollas kalap. Még látta Gereben kárörvendő ábrázatát, aztán kettesben maradtak.

— Már kétszer is voltam itt, — kezdte s kínálás nélkül leereszkedett a karosszékbe, mely fájdalmasan reccsent meg a súlya alatt, — de nem találtam.

— A városban van dolgom elég sűrűn és a látogatóknak előre kell bejelenteniök magukat, — felelt ellenségesen, — sajnos, nem ülhetek mindig idebent. Az üzlet...

— Igen, tudom... Az én szegény uram is üzletember.

— Kihez van szerencsém tulajdonképen?

— Ó, még nem is mondtam... En vagyok Hermanné.

— Hermanné... — ismételte, mintha nem tudná, miről van szó.

— Igen. Tegnap voltam meglátogatni szegény uramat. Hiszen tudja, már negyedik éve... El van ítélve. Ártatlanul van elítélve...

— Most már emlékszem, igen, igen...

— A jövő hónapban szabadul.

— Úgy?

Kínosan érezte magát, minden pillanat kellemetlenebb volt ennek a kövér nőszemélynek a társaságában. Mit akar? Szerette volna egyszerre tudni: miért kereste fel; mert hogy a látogatásból nem sül ki semmi jó, azt érezte.

— Mondtam, hogy tegnap voltam nála? Igen, mondtam, persze... Azt a szegény embert... Sovány, csak a csontja, meg a bőre van rajta. Biztosan kínozták, de nem merte mondani soha. Tetszik tudni, mindig ott volt egy olyan izé... egy őr, ha meglátogattam, az ember még nem is beszélhetett nyugodtan, gorombák voltak, rászóltak. Nnna... Hála a Teremtőnek, a jövő hónapban szabadul. Majd rendbehozom én megint... Szegény, olyan sovány, olyan sovány...

Két könycsepp perdült ki szeméből és arca kicsattanó, kövér husán végigfutva, párnás nyakába hullott, hogy eltűnjék a hatalmas melleket szorító ruha kivágásában.

— Kérem, — sürgette Juda, — talán térjünk az ügyre, ami miatt engem felkeresett. Sajnos, nagyon kevés az időm.

— Igen, igen... Hát tegnap nála voltam és azt mondja nekem szegény, hogy azt mondja, Szerénke, keresd fel Balassa urat, akivel annakidején volt egy közös üzletünk... Mit szól, milyen diszkrét ember? Egy áldott lélek volt mindig, egy valóságos úriember... No, nem?

Juda bólintott.

— Az magára vállalt mindent, csak másnak ne essék baja... Egy mártír, én mondom... Mennyit sírtam annakidején, mikor igazságtalanul elítélték! Mit tehetett ő arról, hogy azok a gazemberek ott a műhelyben papírt raktak a bakancsok alá talp helyett? No, nem igaz? Ellopták és biztosan eladták, őt károsították meg s mégis neki kellett a bíróság elé állni... Azok az újságok is miket írtak... De ő nem szólt...

Mint egy hirtelen felfakadt forrásból a víz, úgy ömlött belőle a mondatok zuhataga s egészen elborította Judát. Zúgott a feje, azt se tudta már: mit hallgat, csak ült, megadón az asztal túlsó oldalán, s igyekezett figyelmes, vagy résztvevő arcot vágni, aszerint, hogyaz urát dícsérte-e a kövér nőszemély, vagy embertelen szenvedéseit ecsetelte a börtönben. Végre aztán Hermanné rátért látogatásának tulajdonképeni okára is. Átadta az üzenetet, mely úgy szólt, hogy az egykori üzletfél jól tenné, ha gondoskodnék valami közös vállakozásról, arra az időre, mikor a börtön kapuja kinyílik majd a szegény rab előtt s a polgári élet a hosszú számüzetés után ismét befogadja. Volt valami fenyegető ebben a lakatok és zárak mögül érkezett néhány szóban. Mint mikor a szorongatott adóhoz kifogástalan, hűvöshangú üzleti levelet intéz a hitelező, közölvén vele, hogy közeledik a váltó lejáratának napja és gondoskodjék a

rendezésről... Mit akar ez a Hermann? Közös üzletet? Hát megbolondult ott a börtönben? Hogy képzeli ezt? Összeállni valakivel, aki négy évig ült? Nem azért, mintha a börtönt olyan nagyon megbélyegzőnek tartaná, hiszen nem különös dolog, mással is megtörténhetik, de az üzleti életben mégis kellemetlen egy társ, akiről mindenki tudja... A... elment az esze!

Az asszony, végére érve mondókájának, hátradőlt a karosszékben és várta a választ. Kínos csend

telepedett a szobára, hallani lehetett odakintről Manci kisaszony vihogását és Gereben úr dörmögő beszédét. Mulattatta őnagyságát. Kedve lett volna hozzá, hogy torka szakadtából kiordítson: csend legyen ott. Ezek röhögnek, miközben ő a legnagyobb pácban van!

— Hát... — kezdte sokára, — nem egészen értem a kedves férjét... Igaz, hogy volt egy közös üzletünk annak idején, de...

— Hogy-hogy de? — Az asszony harciasan felemelte fejét és óriás melle izgatottan hullámzatt. — Én azt hittem, hogy kegyed, igazgató úr, örülni fog... Szegény uram olyan diszkrét volt mindig, egyetlen alkalommal se beszélt semmit. Még csak azt se emlegette, hogy miért nem látogatja meg kegyed... Pedig illett volna, hiszen társak voltak abban az üzletben, ami miatt őt igazságtalanul elítélték! És most kegyed azt mondja, hogy de? Micsoda de? Kegyednek is ott kellett volna ülni, ahol az én uram ül. Vagy nem?

— Mi jut eszébe, kérem? Hogy mer nekem ilyesmiket mondani?

— Csak ne tessék olyan hamar megsértődni! En mindent tudok... Az uram elég bolond volt, hogy magára vállalt mindent, de ezen már nem segíthetünk...

— A tárgyaláson...

— A tárgyaláson, — szakította félbe a harcias nember, — a tárgyaláson azt mondta, amiben az ügyvéddel megegyeztek. Azt hitte, hogy kegyed majd úri módon viselkedik, mialatt ő a börtönben ül. Szegény folyton kérdezte tőlem, hogy élek, mit csinálok, miből nevelem a gyerekeket... Én meg vártam, hogy egyszer majd jelentkezik kegyed és teszi a kötelességét. Hát láttam kegyedet a négy esztendő alatt? Nem láttam... Most ismert meg, úgye? Sőt még most is legszívesebben elküldött volna. Nnna, mondhatom...

— Ezen a hangon nem vagyok hajlandó tovább tárgyalni, kérem!

— Nem? Jó... Elmegyek én, de majd meglátja, milyen botrányt csinálok! Az egész város arról beszél! Kegyed nem ismer engem!

— Ne fenyegetőzzék, nagyságos asszony!

— Még ne is fenyegetőzzek? Miért ne fenyegetőzzek? Mi bajom lehet nekem abból, ha kinyitom a számat? Ha elmondom, hogy az uram Balassa Jenő úr helyett ült, mert olyan bolond volt, hogy magára vállalta azt, amit ketten csináltak? No, erre feleljen kegyed!

— Csillapodjék, kérem. S engedjen végre szóhoz jutni engem is.

— Csak tessék! Tessék beszélni! Azt várom, mióta itt vagyok, hogy beszéljen!

— Pénzre van szüksége?

— Nekem? Ha éhen akartam volni halni a két szép gyerekemmel, már régen eljöttem volna kegyedhez. Én üzletasszony vagyok, kérem. En dolgoztam egész idő alatt, fenntartottam a családot. Nekem textilüzletem volt, s hol kopogjam le, abból éltem. De kérni? Alamizsnát könyörögni? Akkor a hitközséghez mentem volna, nem kegyedhez. Nem pénzről van szó, üzletről, amibe bele kell vennie az uramat, ha kiszabadul. Tudja, mit vesztett ő, amiatt, hogy ült, miközben mások vígan dolgoztak? Egy vagyont, Balassa úr, egy vagyont! Látom, a barátaink, ismerőseink mire vitték... Sírni kell, ha rágondolok...

— Az üzlet, — nyujtotta a szót Juda, — az nem olyan egyszerű... És nem értem Hermann urat, hogy ilyesmit üzen nekem... Ha majd szabadon lesz, eljön hozzám, s barátságosan megbeszéljük, mit lehet tenni. Kitalálunk valamit. De most? Van fogalma magának, nagyságos asszony arról, mit várhatunk? Tudja, hogy forradalom lesz? Egy zürzavar... Egy nagy felfordulás! Csupa gond az ember élete és nem tudhatja, a másik percben mi történik vele... Ajjaj! Majdnem azt mondhatnám, hogy Hermann úrnak jó. Ő nyugodtan ül, nem követ el semmi olyat, aminek következményeit esetleg keservesen megszenvedi később, hivatkozhatik rá, hogy semmiben sem volt benne... Még tán haszna is lesz belőle, hogy elítélték. Azt mondhatja, hogy már akkor antimilitarista volt és a háború megrövidítése miatt csináltatta a papírtalpú bakancsokat. Elhiszi? Egy érdem lesz, hogy börtönbe került!

Az asszony kábultan hallgatta a szózuhatagot, melyet Juda, — magához térve első meglepetéséből, — ráöntött. Szenvedélyesen, csaknem ékesszólóan beszélt, szélesen ecsetelte az előnyöket, melyeket a győztes forradalom juttat egy olyan kipróbált antimilitaristának, akit börtönbe is zártak.

— Ha kiszabadul, majd megiratjuk egy lapban... Vannak ismerőseim néhány szerkesztőségben, — mondta hanyagul a hirtelen eszébe jutott ötletet. — Hermann úr nyilatkozik, elmondja, hogy a háború iránt érzett gyűlölete késztette arra, amit tett. Egy összeesküvés volt az egész... Én mondom, ünnepelni fogják...

Csaknem elhitte már, amit mondott s Hermanné arca is kipirult. Hátha igazat beszél? Hogy tényleg forradlom készül, azt hallotta az utóbbi napokban többször is. Boldogult apja szokta mondogatni, hogy az ember soha nem tudja, melyik szerencsétlenségből válik haszna, hátha ez is olyan szerencsétlenség volt, ez a börtön, hogynemremélt jó fordulatot hoz? Négy esztendő megéri.

— Csak legyen nyugodt, nagyságos asszony, — toldotta Juda, látva a hirtelen támadt ötlet sikerét a zsirpárnás arc boldog felragyogásában — legyen nyugodt nem lesz itt semmi baj.

— Hát majd meglátjuk, kérem, majd meglátjuk... Én mindenesetre elhoztam az üzenetet szegény uramtól. És annyit mondhatok, hogy ha abból az igazságtalan fogságból kiszabadul, én is benne leszek majd a dolgokban.

Jól megnyomta a szót, kissé fenyegetőn, mintha azt akarta volna mondani, hogy engem nem tudsz majd ugy orromnál fogva vezetni, mint azt a gyámoltalan embert. Igaz, az erély sugárzott is arcáról, ahogy ott ült a karosszékben; úgy festett, akár az ószövetség valamely harcias zsidó asszonya, aki ruháinak számtalan redője között titkon gyilkoló eszközt takargat, arra várva, hogy egy óvatlan pillanatban használni tudja.

— Kérem, kérem... azt hiszem, jól megférünk majd egymással.

Szerette volna, ha már kívül tudja az ajtón, kényelmetlenül feszengett s arra gondolt, hogy mennyi baja lesz még e némberrel.

— Remélem.

— Hát akkor, azt hiszem...

Komor nyitott be az ajtón, de látva, hogy vendége van,már visszahúzódni készült. Juda fellélegzett s utána kiáltott:

— Arnold!

— Tessék, — csodálkozott vissza a csaknem kétségbeesett hangra.

— Ne menjen el, sürgős beszédem lesz magával, már alig vártam, hogy bejöjjön. Nem haragszik, nagyságos asszonyom, ha egy halaszthatatlan, bizalmas ügy miatt kell a társammal értekeznem. Ismerik egymást?

Komor kezet nyujtott s morgott valamit.

— Hát akkor megyek, nem zavarok. Az üzleti ügy mindennél fontosabb. De majd jelentkezem...

Alig fért ki az ajtón, melynek nyílásából még egyszer visszapillantott a két férfire, aztán léptei elhaltak a külső szobában.

Komorból kitört a robbanó nevetés.

— Micsoda vendégei vannak magának! Hiszen ez még kövérebb és csúnyább, mint az én feleségem! Mit akart itt ez a hájtömeg? Csak nem?...

— Ne vicceljen, hallja! Van fogalma róla, milyen kellemetlen perceket éltem át vele?

— Mér? Tán szerelmi ajánlatot tett magának?

— Ugyan, ne izetlenkedjék!

— Láttam az arcán, hogy megörült nekem. Mióta együtt dolgozunk, sohailyen lelkesen nem fogadott, mint most.

(Folytatjuk.)

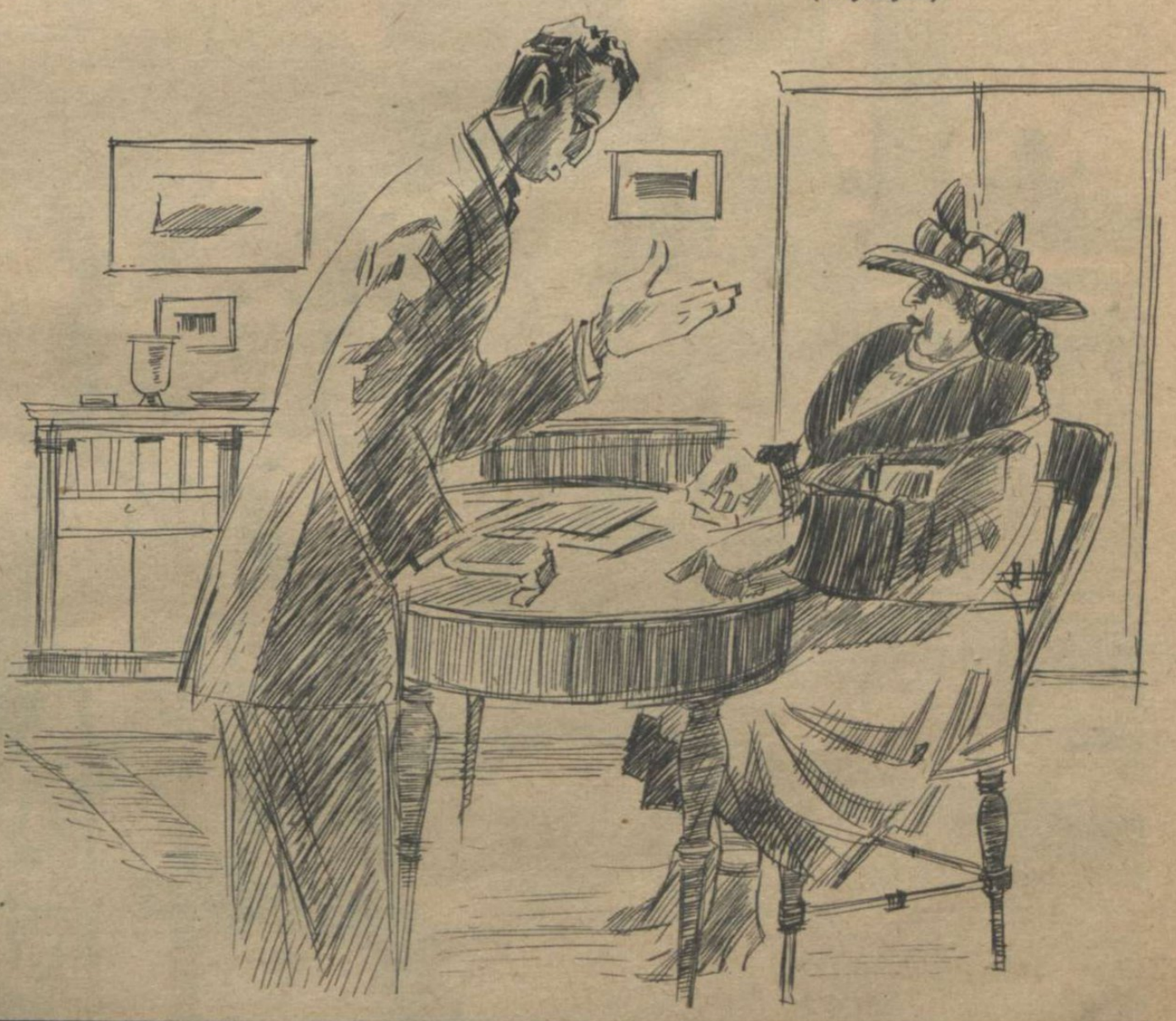

MAGYAR FUTÁR. Politikai hetilap. A szerkesztésért felel: DR. RAJNISS FERENC főszerkesztő. A kiadásért felel: Grátzer Antal. Szerkesztőség: V., Gr. Klebelsberg-utca 29. Telefon: 120-856. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 19. Telefon: 132-883, 139-926. — Előfizetési ár egy évre 14 P, félévre 7 P, negyedévre 3·60 P. Egyes szám ára 30 fillér. Csekkszámla: 21.363. Kéziratok, képek, rajzok megőrzését vagy visszaküldését a szerkesztőség és a kiadóhivatal nem vállalja. — Nyomatott a Stádium Rt. mélynyomó-körforgógépein. Budapest, V., Honvéd-utca 10. Felelős: Győry Aladár igazgató.

A lapot küldi:

Cím:

Táborí posta szám:

A budai Szent Gellért szobor